יודען. געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 274 | Łódź, Wtorek, 26 listopada 1935 | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג ל׳ מרחשון תרצ״ו | № 274

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

זעקסטער טאג פון פראצעס איבער די בעשולדיגטע אינם פיעראצקי־מארד

פערענדיגט דעם פערהער פון בעשולדיגטע

װאַרשאַ, 25 (טעלעפאניש)

היינט האבען זיך די געריכטס־פערהאנדלונגען אנגעהויבען האלב עלף אינדערפריה.

אויף דער בעשולדיגונגס - באנק זיצט

עוגעניוש קאטשמארסקי

דער פארזיצער שטעלט איהם די פראגע, צי ער איז זיך מודה אינם פערברעכען.

קאטשמארסקי ענטפערט, אז צו דער ארגאניזאציע האט ער נישט געהערט, און אז ער פיהלט זיך נישט שולדיג.

ער ענטפערט אבער אין אוקראיניש, און דער פארזיצער מאכט איהם אויפמערקזאם, ער זאל ענטפערן פויליש.

קאטשמארסקי זאגט דערויף, אז רעדען קאן ער בלויז אוקראיניש.

דער פראקוראר זשעלינסקי בעט דאס געריכט פעסטצושטעלען, אז אויף דער אויספארשונג האט דער בעשולדיגטער גערעדט אויף פויליש.

דאס געריכט טרעט צו צום לייענען קאטשמארסקי׳ס דערקלערונגען, וואס ער האט געמאכט, בעתן גאנג פון דער אויספארשונג.

לכתחילה, נאכ׳ן ארעסט, האט ער דערקלערט, אז ער האט נישט געהערט צו א. או. נ. און אז מיט אומלעגאלער ארבייט האט ער זיך נישט פערנומען. ער האט בלויז געהערט צו דער ארגאניזאציע „פראסוויטא״.

בעת׳ן פערהער אין נאוועמבער האט ער ביים ווייזען איהם די פאטאגראפיעס פון טשעמערינסקא, הנאטקיוויסקא, מאטשעיקא, באראנאווסקי, לעבעד, געזאגט, אז קאן זיי נישט. ער האט זיך בלויז מודה געווען, אז ער דערקענט מאליצא׳ן.

אויף א שפעטערע אויספארשונג האט זיך קאטשמארסקי מודה געווען, אז אין יאהר 1928 איז ער פערמשפט געווארען דורכ׳ן לעמבערגער קרייז־געריכט אויף 5 יאהר טורמע פארן אנטיילנעמען אין בעוואפענטען אנטייל אויף דער פאסט אין לעמבערג. פון דער טורמע איז ער ארויסגעלאזט געווארען דעם 4 יוני 1933.

שפעטער איז ער ארעסטירט געווארען פארן בעטייליגען זיך אין א מאניפעסטאציע אין בערעס. אין 1934 איז ער, צוגערעדט דערצו, פון פידהיינע׳ן, אריינגעטרעטען אין א. או. נ. פריהער נאך האט ער זיך בעקענט מיט מאטשעיקא׳ן, מיט וועלכען ער האט זיך עטליכע מאל געטראפען.

דערנאך האט ער מאטשעיקא׳ן געטראפען אין 2 וואכען נאך דעם פיעראצקי־מארד. מאטשעיקא האט איהם דאן געזאגט, אז ער קעהרט זיך צוריק פון א רייזע, און דערנאך אויך בסוד אנפערטרויט, אז ער האט גענומען אנטייל אין דערמארדען דעם מינ. פיעראצקי און אז מיט איהם איז אין ווארשא געווען נאך א פערזאן, מיט וועלכען ער האט זיך געזאלט צוזאמענטרעפען נאכ׳ן מארד. אזוי ווי ער האט איהם אבער נישט געטראפען אויפ׳ן בעשטימטען ארט, איז ער אינם טאג נאכ׳ן מארד ארויסגעפאהרען פון ווארשא. מעהר קיין פרטים האט ער איהם נישט איבערגעגעבען.

ווייטער האט קאטשמארסקי געהאט דערקלערט, בעת דער אויספארשונג, אז פידהיינע און מאטשעיקא האבען געהערט צום אזוי גערופענעם קאמפס־רעפעראט, און אז ער האט בעקומען דעם איינדרוק דאס מאטשעיקא האט זיך, דורכ׳ן הערמארדען דעם מינ׳ פיעראצקי געוואלט רעהאביליטירען דערפאר, וואס ער האט געהאלפען דער פאליציי צו ארעסטירען מיציק׳ן, דעם מערדער פון בערעגניצקי׳ן.

חוץ מזה האט ער דערקלערט, אז קיין שום געוועהר האט ער מאטשעיקא׳ן נישט געגעבען — נישט ערב יענעמס פאהרען קיין ווארשא, נישט נאכן צוריקקומען.

דערנאך דערקלערט קאטשמארסקי, ווי אזוי ער האט פערבונדען א קאנטאקט אין אפריל 1934 מיט פידהיינע׳ן און ווי אזוי פידהיינע האט איהם צוזאמענגעפיהרט מיט מאטשעיקא׳ן, און ער לייקענט אין דעם, אז מאטשעיקא זאל איהם האבען געזאגט, דאס ער האט זיך בעטייליגט אין דעם פיעראצקי־מארד. פון קאטשמארסקי׳ס ווייטערדיגע דערקלערונגען קומט ארויס, אז צום קאנטאקטירען פון מאטשעיקא׳ן און מאליצא׳ן, האט קאטשמארסקי׳ן געהאלפען דער בעשולדיגטער מיכאל.

אין יאנואר 1935 ה׳ט קאטשמארסקי, בעת׳ן פערהער דערקלערט, אז אין אפריל 1934 איז צו איהם געקומען עפעס א פרוי. מעגליך, אז דאס איז געווען מאריא קלאס, אבער — מעגליך אויך, אז — די בעשולדיגטע זאריצקא. זי האט איהם פערבונדען מיט אנ׳ארגאניזאציע, וועלכע האט איהם בעאויפטראגט צו אומברענגען א געוויסען סטודענט, וואס עס איז דא א חשד אויף איהם, אז ער ארבייט מיט דער פאליציי. אין דעם דאזיגען אטענטאט האט זיך געזאלט בעטייליגען מאטשעיקא. געהאנדעלט האט זיך עס וועגען דעם סטודענט באטשינסקי.

קאטשמארסקי האט זיך אויך מודה געווען, אז ער האט זיך בעטייליגט אין שטעכען באטשינסקי׳ן צוזאמען מיט יאראש׳ן. דעם אויפטראג האט ער בעקומען פון פידהיינע׳ן.

אין די ווייטערדיגע דערקלערונגען, וואס ס׳געריכט לייענט פאר, ווערט ארומגערעדט דער אטענטאט אויפ׳ן דירעקטאר באבי. דאס זענען אלץ ענינים, וואס זענען בעקאנט פונם בעשולדיגונגס־אקט.

נאכ׳ן איבערלייענען קאטשמארסקי׳ס דערקלערונגען, בעט דער אדוואקאט הארבאווי די ערלויבעניש צו שטעלען פראגען דעם בעשולדיגטען.

דער פארזיצער ווענדעט זיך מיט א פראגע צום בעשולדיגטען, צי וועט ער ענטפערן אויף פויליש.

קאטשמארסקי ענטפערט אויף פויליש: זאבאטשען״ (כ׳וועל זעהן).

אדוו. הארבאווי בעט צו דערמעגליכען איהם צו שטעלען די פראגען אונאפהענגיג דערפון, ס׳ארא טאקטיק דער בעשולדיגטער האט אנגעווענדעט אין פערטיידיגונגס־ציל.

דער פארזיצער דערקלערט, אז ער וועט דערלויבען תשובות בלויז אין דער פוילישער שפראך.

דאס געריכט פעראָרדענט א הפסקה.

בעת דער הפסקה האט מען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק געבראכט צו פיהרען די זאריצקא.

און ווידער חזר׳ט זיך איבער די אלטע געשיכטע מיט דער אוקראינישער און פוילישער שפראך.

דאס געריכט לייענט דעריבער אדורך איהרע דערקלערונגען, וואס זי האט אפגעגעבען בעת דער אויספארשונג. די דאזיגע דערקלערונגען דעקען זיך אבסאלוט מיט׳ן בעשולדיגונגס־אקט.

זיי זענען נוגע די ראליע, וואס די זאריצקא האט געשפילט ביים אריבערטראנספארטירען, נאכ׳ן מארד, מאטשעיקא׳ן קיין טשעכאסלאוואקיי.

נאכ׳ן איבערלייענען איהרע דערקלערונגען, טראגט אריין איהר אדוואקאט פאווענצקי א פארשלאג, מ׳זאל אדורכלייענען די נאטיץ, וואס איז אריינגעטראגען אין סוף פון איינעם פון די פראטאקאלען, וועגען דעם, אז די זאריצקא איז פערהערט געווארען אין דער אוקראינישער שפראך.

דער פראקוראר זשעלינסקי שטעלט פעסט, אז אזא נאטיץ געפינט זיך נאך אונטער איין פראטאקאל. ווען מ׳האט זי פערהערט אין ווארשא, האט זי אפגעגעבען די דערקלערונגען אויף פויליש.

דאס געריכט פעראָרדענט א 10־מינוטיגע הפסקה, בעת וועלכער מ׳האט ארויסגעפיהרט די זאריצקא און אריינגעפיהרט דעם לעצטען בעשולדיגטען יאראסלאוו ראק.

אויף דער פראגע, צי ער איז זיך מודה אין זיין פערברעכען, ענטפערט ער אויף אוקראיניש, און ווידער ווערען די דערקלערונגען פארגעלייענט פון די אויספארשונגס־מאטעריאלען.

ראק איז געווען איינער פון די, וואס האט מאטשעיקא׳ן בעקענט מיט זאריצקא׳ן און וואס געהאבען צוזאמען מיט איהר פערלייכטערט מאטשעיקא׳ן דאס אנטלויפען קיין טשעכיען.

נאכ׳ן אדורכלייענען ראק׳ס דערקלערונגען, האט דער פארזיצער פעסטגעשטעלט, אז אלע בעשולדיגטע זענען שוין פערהערט געווארען.

דערנאך האט דער פארזיצער געמאלדען א בעשלוס, אז מחמת דעם, וואס אלע בעשולדיגטע האבען שוין אפגעגעבען דערקלערונגען, און עס איז שוין נישט נויטווענדיג צו פערזיכערען זיך פאר א פערשטענדיגען זיך פון די בעשולדיגטע צווישען זיך, שאפט אפ דאס געריכט די פעראָרדענונג בנוגע דעם אוועקשטעלען קאנוואיענטען צווישען די בעשולדיגטע, וואס איז אין דעם איצטיגען סטאדיום פון פראצעס אומנויטיג.

דערנאך האט דאס געריכט פעראָרדענט א הפסקה ביז מארגען, 10 פריה.

טאג־טעגליך

פארוואס די סעסיע איז אפגעלייגט

משמעות די סכנה פון פערבאט אויף ארויסצופיהרען נאפט פאר׳ן געברויך פונ׳ם איטאליענישען מיליטער, איז איינע פון די גרעסטע סכנות, וואס איטאליען דראהט אין דער אביסינישער מלחמה־אפערע —

די דאזיגע דראהונג איז ערגער און שטארקער פון אלע געגען־דראהונגען, ווי די בייזסטע מינע פון דעם צעזאר־אנשטעלער מוסאליני׳ן און די בייזע פאזעס פון דעם ווארט־מכשף ד׳אנונציא און פון דעם טעכנישען בעל־מופת מארקאני׳ן.

דא — אז עס וועט אויספעהלען נאפט, וועט מען ממילא אויך פערלירען די פארע...

די סכנה צו פערשפילען דעם וועלט־קריג, צוליב דער זעלבער סיבה, אין יאהר 1918, איז אויך געווען זעהר גרויס, און דאן האט זיך קלעמאנסא געווענדעט מיט א פערצווייפעלטען אפעל צו אמעריקא, וועלכער האט זיך געענדיגט מיט די ווערטער: „א טראפען נאפט האט דעם זעלבען ווערט, וואס א טראפען בלוט״. אמעריקא האט דאן נישט פערפיהרט, און „די אנטאנט — ווי דער לארד קערזאן האט זיך אויסגעדריקט — איז געקומען צום נצחון אויף די פאליעס פון נאפט״.

איצט, אין דעם איצטיגען קליינעם, קאלאניאלען קריג, אין די מדבריות פון אפריקא איז דער נאפט־הונגער א נאך־גרעסערער: די אויטאס, טאנקס און עראפלאנען פון די איטאליענער זויפען נאפט אהן א מאס און אהן אנ׳ערך, און אז די סאנקציעס זאלען אויך חל זיין אויף די ברען־מאטעריאלען, וועט עס קודם איטאליען נישט טויגען, און פאר די אנדערע „שונאים פון איטאליען״ (חוץ די אביסיניער, פערשטייט זיך) נישט לוינען.

עס ווערט דעריבער פערשטענדליך דער לעצטער שאך־צוג פון לאוואל׳ן, וואס האט אויסגעפועלט ביי ענגלאנד, אז — מחמת דעם, וואס דאנערשטאג וועט זיך ענטשיידען דער גורל פון זיין רעגירונג אין פאריז, קאן ער אויף זיך צייטווייליג נישט נעהמען דאס אחריות פאר׳ן פערבאט אריינצופיהרען קיין איטאליען נאפט אדער קויהלען, — זאל אפגעלייגט ווערען די זיצונג פון דעם קאמיטעט פון 18, וואס האט געזאלט פארקומען היינט 29 ד. ח.

מיט׳ן אפשלעפען איז לאוואל אויסען מסבר צו זיין איטאליען, מיט וואס א מאנגעל פון נאפט שמעקט.

מ.

אונזער ווארט

די ארבייט פון קירטען און מאטושקא

אין דער פוילישער פרעסע האט זיך עפעס פארט א ריהר געטון — עפיס אזוינס, וואס מ׳קאן עס אנרופען און פערענטפערן מיט פערשידענע סיבות, אבער נישט מיט דעם, וואס מען מיינט מיט׳ן בעגריף געוויסען, אדער ווירדע.

די דאזיגע פרעסע האט זיך טיילווייז אפגערופען אויף די געשעהענישען אין די אוניווערסיטעטען און מחוץ די אוניווערזיטעטען, וואו די סטודענטען האבען געשלאסען יד אחת מיט דער אונטערוועלט, און זענען ארויס אויף דער גאס.

די געפיהלען פון גרויל, יאוש און חרפה, אין וועלכע עס זענען איצט אריינגעווארפען געווארען די פוילישע יודען, — האבען אבער ווייניג וואס גע׳ריהרט די פוילישע פרעסע, די פוילישע דעה־זאגער, די מאסגעבענדע אינסטאנצען — אטא דאס גרויזאמע געפיהל, ווען אנ׳אומשולדיגער מענש אנ׳אומשולדיגער מיטבירגער איז נישט זיכער מיט׳ן אדורכגיין די גאס, אטא - דאס געפיהל, ווען דאס בלוט ווערט געגליווערט פאר רוצחישע בליקען פונ׳ם מיטגייער, ווען דאס הארץ הויבט אן דערשראקען צו קלאפען, ווען מען הערט וואס און ווי מען רעדט — אויף דעם האבען זיך די אלע מאסגעבענדע פאקטארען ווייניג־וואס אפגעשטעלט. און עס גייט זיי אודאי ווייניג־וואס אן, ווארום דאס זענען דאך לעגאלע אויסדרוקען פון אנטיסעמיטיזם.

און די פרעסע —

אטא די פרעסע, וועלכע איז דורך איהרע פראדיצירער, געבונדען און ארגאניזירט אין איין געמיינשאפט, אין דעם אלפוילישען זשורנאליסטען־סינדיקאט, זעהט נישט, אדער מאכט זיך נישט זעהן, וואס פאר א גהינום־העצע עס ווערט געפיהרט געגען העכער 11 פראצענט פוילישע בירגער.

אטא־די פרעסע, וועלכער עס זענען מחויב די כללים פון עטיק און פון מלוכה־זיכערקייט, זעהט נישט, אדער מאכט זיך נישט זעהן, ווי־אזוי די קירטענס און מאטושקא׳ס פיהרען אומגעשטערט זייער פאטאלאגישע און פערברעכערישע ארבייט אין די פערשידענע „ארענדאווניקעס״ און „ווארטא׳ס״, און עפענענדיג א האלב אויג אויף „בעדויערונגסווערטע״ רעזולטאטען, מיידט מען אויס די סיבה — אלענפאלס, איינע פון די סיבות! — און די משוגעים לייגען ווייטער אונטער דעם דינאמיט אונטער דעם צוג פון דער צייט!

ב.

סיריען זאל ווערען א קעניגרייך?

פאר וויכטיגע פאליטישע ענדערונגען אויפ׳ן נאהענטסטען מזרח

ירושלים (יט״א) „אל דזשאמעא אל איסלאמיא״ בעריכטעט וועגען די קלאנגען, וואס האבען זיך פערשפרייט אין אמאן ארום דעם בעזוך פון דעם פראנצויזישען הויך־קאמיסאר פון סיריען, און עבר־הירדן, און דער פלוצלינגער רייזע פון עמיר אבדולאה קיין באגדאד. ווי מ׳האלט, זענען לעצטענס פארגעקומען פערהאנדלונגען צווישען ענגלאנד און פראנקרייך וועגען קאארדינירען די פאליטיק פון די ביידע מלוכות אין מעזאפאטאניען, סיריען און א״י, כדי צו זיכערן זייער השפעה אויף דעם מיטעללענדישען ים. פראנקרייך זאל האבען איינגעשטימט אפצושאפען דעם רעפובליקאנישען רעזשים אין סיריען. און איינפיהרען דארט א קעניגרייך. פראנקרייך זאל האבען איינגעגאנגען אויף דעם פארשלאג פון ענגלאנד, אז קעניג אין סיריען זאל ווערען איינער פון דער דינאסטיע פון האשימיטען. דער פראנצויזישער הויך - קאמיסאר זאל בעת זיין בעזוך אין אמאן האבען קאנפערירט וועגען דעם זעלבען ענין מיט׳ן עמיר אבדולאה. דער עמיר אבדולאה האט פערשפראכען צו געבען אנ׳ענטפער ביז דעם 1־טען יאנואר 1936.

דער קארעספאנדענט פון „הארץ״ אין אמאן בעריכטעט, אז לויט די קורסירענדע קלאנגען ווערט אלס קאנדידאט אויף דעם סירישען טראן ארויסגערוקט עמיר אבד־על־אילאה, דער זוהן פון אלי האשימי, וועלכער וואוינט אין באגדאד.

150 „אונלעגאַלע" עולים בעלאַגערט דעם בנין פון דער יודישער אַגענץ

4 פערזאָן לייכט פערוואונדעט געוואָרען

ירושלים, 25 (יט"אַ טעלעגראַפיש)

נעכטען אַ גאַנצען טאָג, האָבען 150 אונלעגאַלע עולים בעלאַגערט דעם בנין פון דער יודישער אַגענץ און געפאָדערט, מ'זאָל זיי תיכף לעגאַליזירען, אויב נישט, וועלען זיי נישט בעפרייען דעם בנין. אַ בעאַמטער פון דער עקזעקוטיוו האָט זיי געפרובט בעזייטיגען מיט געוואַלד, דערביי זענען 4 פערזאָן לייכט פערוואונדעט געוואָרען.

אַ דעלעגאַציע פון די עולים האָט זיך אויך געווענדעט צו דער יט"א און פראָטעסטירט געגען דעם, וואָס מ'בעשולדיגט זיי, אַז זיי זענען קאָמוניסטען.

200 טויזענד יודען קאָלאָניזירן אין א"י אין משך פון 2 יאָהר

געעפענט די לאַנדעס-קאָנפערענץ פון דער אַגענץ אין בערלין

בערלין, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאַ איז געעפענט געוואָרען די לאַנדעס-קאָנפערענץ פון דער יודישער אַגענץ אין דייטשלאַנד. ס'איז בעטראַכט געוואָרען דער פראָיעקט פון ד"ר רופין, צו קאָלאָניזירען אין משך פון 2 יאָהר 200 טויזענד יודען אין ארץ־ישראל.

דער דאָזיגער פלאַן וועט פאַר־עשטעלט ווערען דעם פעלקער־בונד. קומענדיגע וואָך וועט דער ענין בעטראַכט ווערען פון אַ ספעציעלער קאָמיסיע ביים פעלקער־בונד. ס'וועט אויך אָפּגעהאַלטען ווערען אַ ספעציעלע בעראַטונג מיט פאָרשטעהער פון „דזשאָינט", „יק"א", מיט דער אַגענץ, כדי צו פאָרמולירען פאָרשלאַגען וועגען דעם ענין.

געגען דער בערלינער אָלימפּיאַדע

בריף פון פיליפּ דע ראָטשילד און זשאַן רהיימס

פאַריז (יט"א) פיליפּ דע ראָטשילד און זשאַן רהיימס, וועלכע האָבען געזאָלט רעפּרעזענטירען פראַנקרייך אויף דער ווינטער־אָלימפּיאַדע אין גאַרמיש־פּאַרטענקירכען, האָבען פערעפענטליכט אַ בריף צום פאָרזיצער פון פראַנצויזישען באָבסליי־פערבאַנד אין וועלכען עס ווערט געזאָגט צוו. אַנד.: „אויף סמך פון אונזערע לייסטונגען בעת די וועלט־מייסטערשאַפט־שפּילען אין באָבסליי אין סאַן־מאָריץ איז אונז ערטיילט געוואָרען דער כבוד בעשטימט צו ווערען אויף די פּאָסטענס פון קאַפּיטאַן און פּילאָט פון דער באָבסליי־מאַנשאַפט, וואָס וועט רעפּרעזענטירען פראַנקרייך אויף דער אָלימפּיאַדע אין דייטשלאַנד אין יאָהר 1936. מיר קענען זיך אָבער נישט בעטייליגען אין פערמעסטונגען, ביי וועלכע די דייטשען פון יודישען גלויבען זענען נישט גלייכבערעכטיגט. מיר ווילען אויך אויסמיידען יעדען אינצידענט, וועלכען עס קען אַרויסרופען אונזער אַנוועזענהייט אַליין. (ביידע אונטערגעשריבענע זענען יודען) און וועלכען מיר וואָלטען אין קיין פאַל נישט געקאָנט טאָלערירען. מיט דעם גרעסטען ענטוזיאַזם וועלען מיר פערטיידיגען פראַנקרייכ'ס פאַרבען אומעטום, אָבער מיר קענען נישט אַרויסטרעטען אין אַ לאַנד, וואָס וויל מאַכען אַן־אונטערשיד צווישען אונז און אונזערע מיטבירגער".

קורצע ביאָגראַפיע

פון נייעם ענגלישען קאָלאָניען־מיניסטער י. ה. טהאָמאַס

לאָנדאָן (יט"א) דער ניי־בעשטימטער ענגלישער קאָלאָניען־מיניסטער י. ה. טהאָמאַס, וועלכער איז איצט אַלט 60 יאָהר, האָט דורכגעמאַכט אַ'אומגעוועהנליכען לעבענס־וועג. שוין זייענדיג אַלט 9 יאָהר, האָט ער געמוזט ווערען זעלבסטשטענדיג און זיך אַליין דורכשלאָגען אין לעבען. ער איז געוואָרען אַ באַהן־אינזשעניער און האָט געמאַכט אַ קאַריערע פריהער אין דער פּראָפעסיאָנעלער בעוועגונג און שפּעטער אין דער לייבאָר־פּאַרטיי. אין פּאַרלאַמענט איז טהאָמאַס צום ערשטען מאָל געוועהלט געוואָרען אין יאָהר 1910. אין דער ערשטער אַרבייטער־רעגירונג איז טהאָמאַס געווען קאָלאָניען־מיניסטער אין יאָהר 1924. אין יאָהר 1930 איז ער געווען דאָמיניאָן־מיניסטער. אין יאָהר 1931 האָט טהאָמאַס פערלאָזט צוזאַמען מיט דזשעמס מאַקדאָנאַלד די לייבאָר־פּאַרטיי און האָט זיך בעטייליגט צוזאַמען מיט די קאָנסערוואַטיסטען אין דער „נאַציאָנאַלער רעגירונג".

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

ד"ר נאומאַן אַרעסטירט

בערלין, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז דאָ אַרעסטירט געוואָרען דער „בעריהמטער" ד"ר נאומאַן.

יודישע דעלעגאַטען?

אין קבלת־פנים־קאָמיטעט פון גריכישען קעניג געאָרג

אַטהען, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דעם אויפנאַהם־קאָמיטעט פאַר'ן קעניג געאָרג איז אויך אַריין אַ יודישע דעלעגאַציע מיט'ן רב הכולל ד"ר קאָרעט בראש.

פון סאַלאָניקי זענען אָנגעקומען העכער 1000 יודישע דעלעגאַטען מקבל פנים צו זיין דעם קעניג.

„ענגלאַנד און ארץ־ישראל"

אַ רעפעראַט פון סער הערבערט סאַמועל

לאָנדאָן (יט"א) אונטערן פאָרזיץ פון סער דאָנאַלד סטאָרס איז אין גרויסען זאַל פון לאָנדאָנער אוניווערזיטעט־קאָלעדזש פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון דער יוד. היסטאָרישער געזעלשאַפט אין ענגלאַנד, אויף וועלכער סער הערבערט סאַמועל האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט אויף דער טעמע: „גרויס בריטאַניען און א"י". דאָס איז געווען דער צווייטער רעפעראַט פון ציקל צום אָנדענק פון לוסיען וואָלף.

גרויסע קאָנפערענץ פון ועד הרבנים

מיט'ן ועד הפועל און דער פּאַרלאַמענטאַרישער פאָרשטעהערשאַפט

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש)

היינט איז אין לאָקאַל פון „אגודת הרבנים" פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אנטייל פון „ועד הפועל" פון אגודת הרבנים ווי אויך מיט פאָרשטייער פון לאָדזשער ראַבינאַט, הרב יאַסעלע פיינער, און הרב מרדכי־ניסן קרול, און די יודישע פּאַרלאַמענט־פאָרשטייער: ד"ר זאָמערשטיין, הרב רובינשטיין, לייבעל מינצבערג און סענאַטאָר טראָקענהיים. סענאַטאָר פראָפּ. שאָר האָט צוגעשיקט אַ'ענטשולדיגונג פון לעמבערג, אַז ער קאָן נישט קומען. ער טיילט אָבער מיט, אַז ער וואַרפט זיך אונטער אַלע בעשלוסען.

דער פּרעזעס פון „אגודת הרבנים", דער פּאַביאַניצער רב הרב מענדעל אַלטער האָט געעפענט די קאָנפערענץ און רעפערירט וועגען דעם צוועק פון דער קאָנפערענץ, אַז מ'דאַרף שאַפען אַ געמיינזאַמע פּאָליטישע קערפּערשאַפט צוליב דעם, וואָס לעצטענס ווערען אַ רייה יודישע ענינים, ווי שחיטה קהלה און אַנדערע געשטעלט אין געפאַהר.

נאָך דעם, ווי דער דאָזיגער ענין איז ברייט דיסקוטירט געוואָרען, איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ שטענדיגען קאָמיטעט, וואָס זאָל אַרבייטען מיט דער אגודת הרבנים און מיט דער פּאַרלאַמענטאַרישער פאָרשטייערשאַפט.

אין דער נאָהענטסטער צייט וועט דער קאָמיטעט אַדורכפיהרען אַ רייה אינטערווענצען אין די מאַסגעבענדע קרייזען.

דער־עיקר וועט דער קאָמיטעט האָבען די אויפגאַבע פון שטעהען אויף דער וואַך ביי דעם ועד הקהלות אין פּוילען.

ריזיגע שרפה אין פּינסק

15 יודישע הייזער אַוועק מיט'ן רויך. — 35 יודישע משפחות געבליבען אָהן אַ דאַך. — הילף איז נויטיג

פינסק, 25 (יט"א טעלעפאָניש)

דאָ האָט אויסגעבראָכן אַ גרויסע שרפה. 35 יודישע משפחות זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ. 15 הייזער פון אָרימסטען יודישען קוואַרטאַל זענען אַוועק מיט'ן רויך. די יודישע איינוואוינער זענען אַרויס נאַקעט און באָרוויס.

הילף איז נויטיג!

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פּאָמאָרסקאַ 10
פּראָנט II שטאָק, טעל. 131-86
נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, "ווינערמוטער, גרויס־מוטער, שוויגער־ און שוועסטער, האשה החשובה והצנועה

נ"ע ראָזע (ראַחל) א"ח ר' יצחק מאיר ז"ל

עדעלמאַן

אין עלטער פון 70 יאָהר.

די לוית קומט פאָר היינט, דינסטאָג, ד. 26 נאָוו., 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז, צעגעלניאַנאַ 41 וועגן וואָס מ'וועט מעלדען ווען ס'וועט זיין גרויס [illegible]

די טיפטרויערנדע פאַמיליע

כשר! כשר!

וויכטיג פאַר מחותנים!

אין דעם פריש־רעמאָנטירטען חתונה־זאַל

א. נ. בייטער

קאָנצערט־זאַל

3 פּיעטראָקאָווסקאַ 3

וועלכער איז דער שענסטער זאַל אין לאָדז און שוין גוט בעקאַנט דער לאָדזשער יודישער בעפעלקערונג. און איז כשר למהדרין מן המהדרין ווערט פעררונגען אויף חתונות נאָר פאַר 10 זל. מ'איז כדאי צו בעטראַכטען. אַז די יעזעסער ווערען נישט אַרויסגעבאָרגט אויף אַנדערע, כדי זיך נישט צו מישען מיט פרעמדע.

בעמ.: דער זאַל ווערט אויך פעררונגען אויף פערשידענע פערזאַמלונגען און סיום הספר.

מיט אַכטונג די אינהאַבער פון נייעם קאָנצערט־זאַל 3 פּיעטראָקאָווסקאַ

ג'עדענקט, שטשעשליווי ביי

צום ווינטער־סעזאָן. אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילליצער און טאָמאַשאָווער סחורות אויף אַנציגער און פּאַלטענס פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09.

געדענקט פּראָנט II שטאָק.

בעקאַנטמאַכונג.

דער לאָדזער יוד. שעכטער־הורטאָווניקעס און קעלבער־שעכטער־פעראיין

פּאַדרושטשנאַ 10

רופט אַלע קצבים, מיטגלידער און נישט מיטגלידער, סיי פון בעלוט, סיי פון כוינע און פון גאַנץ לאָדז, וואָס האָבען אַ שייכות מיט שחיטה, סיי בהמות, סיי קעלבער. צו קומען אויף

אַ גרויסע פערזאַמלונג

וואָס קומט פאָר דאָנערשטאָג, דעם 28־טען נאָוועמבער. 7 אַ זייגער אָוונד אין פעראיינס־לאָקאַל, ווייל עס האַנדעלט זיך אין זעהר וויכטיגע פראַג און געשעפטס־פראַגען.

געדענקט, אַז עס האַנדעלט זיך אין אייערע אינטערעסען.

קיין ספּעציעלע איינלאַדונגען ווערן נישט אַרויסגעשיקט.

די פערוואַלטונג.

r. med.
W. Łaski
ספּעציעל אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
2 פּאָלודניאָוואַ 2
נעמט אָן נור 2 שעה פון 1–11 בייטאָג
אויף נייערס מאַרק 3/4
Plac Reymonta 3/4.

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט. 1־טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרטאָג.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ־ און סקלעראָ־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה. 3–5, 8–9 אָוו.

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 81
טעל. 100-57.
נעמט אָן פון 8–1 און פון 4–8 אָוונט.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו., ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט

Dr. **J. Lubicz**
כירורג און אָרטאָפּעד
9 פּאָלודניאָוואַ 9
טעל. 183-17.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr. med.
A. Banasz
כירורג־אוראָלאָג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האָט בעניית די אויפנאַהמען.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. med. H. HAMMER
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
11 listopada 32 (róg Gdańskiej)
Telef. 128-39 טעלעפ.
נעמט אָן פון 3 ביז 7 אָוונט.

פאַר גאָלד, בריליאַנטען
בריזשוטעריע
און לאָמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אַלידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
6. שערפיען 37 (בענעדיקטאַ)
נעמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

קעניג געארג אין גריכענלאנד

דער גרויסער פייערליכער קבלת פנים אין אטען

דימיסיע פון גאנצן קאבינעט

אטען, 25 (ספ. טעל.)

די הויפט־שטאט פון גריכענלאנד האט היינט געהאט א פרייליכע נאכט פון דערווארטונג אויפ'ן צוריקקעהר פונ'ם פארטריבענעם קעניג געארג. אומעטום, אויף אלע גאסען האט מען געטאנצט און זיך משמח געווען. איבער די גאסען זענען געגאנגען ציווילע און מיליטער־ארקעסטערס, וועלכע האבן זיך פארהאלטען אויף די גרויסע פלעצער און מערק אפגעבענדיג קאנצערטן.

די שמחה אומעטום, סיי אין צענטער שטאט סיי אויף די פארשטעט איז געווען אין לשער.

די בעפעלקערונג פון אטען האט זיך פארגרעסערט, צוליב די צוגעפאהרענע, מיט 75 פראצענט, אזוי אז עס האט פשוט אויסגעפעהלט ערטער פאר די „געסט".

די קרייצער־שיף העללי, אויף וועלכער עס געפינט זיך דער קעניג געארג, וועט אנקומען קיין פירעי אינדערפריה.

איבער דער זיכערקייט פונ'ם קעניג וואכט דער ביז־איצטיגער רעגענט, דער גענ. קאנדיליס פערזענליך.

ווען די מאניפעסטאציע וועט פארקומען, וועלען איבער דער שטאט, אהן איבעררייס, קרייזען עראפלאנען.

אטען, 5 (ספ. טעל.)

די הויפט־שטאט פון גריכענלאנד האט היינט אין אוונט פרעהליך געפייערט דעם צוריקקעהר פונ'ם מאנארך. דער אקראפאל און אלע אנטישע בנינים זענען געווען בעלויכטען דורך מעכטיגע רעפלעקטארען. די גאסען זענען געווען דעקארירט מיט לאמפיאנען. די עפענטליכע לאקאלען זענען געווען איבערפולט.

טראץ דער וואכזאמקייט פון דער פאליציי זענען פארגעקומען אנ'ערך 60 אומגליקס־פאלען.

דער קעניג האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן פרעמיער קאנדיליס. דער לעצטער האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע מיט'ן גאנצען קאבינעט. דער קעניג האט די דימיסיע אנגענומען.

אנ'ענדעקישע קאטשקע

וועגען א נייער רעגירונג אין פוילען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

אין דער ספעציעלער נאכט־אויסגאבע פון ענ־דעקישען „גאניעץ ווארשאווסקי" איז אפגעדרוקט א ידיעה וועגען א קאנפערענץ, וואס זאל לעצטענס האבען פארגעקומען אין ווארשא מיט'ן אנטייל פון א רייהע פוילישע פאליטישע טוער, צווישען וועלכע ס'האבען זיך געפונען סיי סאנאציע־ מענשען, סיי געווען. „לודאוועס", און ס'איז אויסגעארבייט געווארען א פלאן צו שאפען א מין „צענטראלעווי", וועלכער זאל זיך קודם כל בעמיהען וועגען אמנעס־טיע פאר פאליטישע עמיגראנטען, אז מ'זאל צוריק אריינלאזען אין לאנד וויטאס'ן און צונויפשטעלען אנ'עווענטועלען קאבינעט, וואס זאל אין דער צו־קונפט געשאפען ווערען.

אין דעם דאזיגען קאבינעט זאלען אריין: פרע־מיער פראפ. בארטעל, וויצע־פרעמיער — גנעוועז. אמבאסאדאר פיליפאוויטש; אינערן־מיניסטער — טוגוט; אויסערן־מיניסטער — זאלעסקי; בילדונגס־מיניסטער — פראפ. קאץ, פינאנץ־מיניסטער פראפ. צוויג פון קראקא, האנדעלס־מיניסטער — גליוויץ, פאסט־מיניסטער — קיהן, באהן־מיניסטער — באפ־קאווסקי, אגראר — דער היינטיגער מיניסטער פאָ־ניאטאווסקי, יוסטיץ — סיפינסקי און פאר געזעל־שאפטליך - סאציאלע שוץ — סקלארזשעיסקי.

מ'האלט, אז די גאנצע ידיעה איז נישט מעהר ווי אנ'ענדעקישע „קאטשקע".

לעצטע דעפעשען

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט'ן אנהויב פון דער פאר־לאמענט־סעסיע, וועט דער פרעמיער לאוואל מאר־גען, דינסטאג, 8 אין אוונד, האלטען א רעדע דורכ'ן ראדיא, אין וועלכער ער וועט בעריהרען א רייהע אקטועלע פאליטישע פראבלעמען, און די ארבייטען, וואס זענען אדורכגעפיהרט געווארען דורך דער רעגירונג.

ווארשא, 25 טעלעפאניש)

היינט 5 בייטאג איז אין סאנאטאריע אין אט־וואצק געשטארבען פון שווינדזוכט דער בעקאנטער פוילישער שריפטשטעלער, פיאטר כאינאווסקי.

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

פון לייפציג איז מען מודיע, אז די פייערלעשער האבען געמוזט אונטערצינדען א גאנצען בלאק פון געביידעס, מחמת אין זיי האבען זיך אריינגענעסטירט אהן א שיער ווערים און אומפּליוט.

ווען מ'וואלט די דאזיגע הייזער בלויז איינגע־ליגט וואלט געווען א געפאהר, אז די ווערים זאלען זיך אריבערטראגן ווייטער.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

פערנאנד דע־ברינאן גיט איבער אין „ל'איב־פארמאסיאן", אז בעת דער שבת'דיגער בעגעגעניש האט דער בריטישער אמבאסאדאר אין רוים, סער עריק דרומאן איבערגעלייענט א פריוואטען בריף פון באלדווינ'ען צו מוסאליני'ן.

רעוואלוציע אין פערנאמבוקא און ריא־גראנדע

בעשטימט אויף 30 טעג — בעלאגערונגס־צושטאנד

ריא־דע־זשאנײרא, 25 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות, וואס זענען דא דערהאלטען גע־ווארען, זענען זונטאג פארגעקומען אין די שטאטען פערנאמבוקא און ריא־גראנדע־דע־נארטע קאמו־ניסטישע אונרוהען. אין די געגענדען רעדיף און נא־טאל זענען פארגעקומען בלוטיגע צוזאמענשטויסען מיט דער פאליציי. עס זענען דארט ארויסגעשיקט געווארען קריגס־עראפלאנען.

אין ריא־דע־זשאנײרא האבען מיליטער - אפ־טיילונגען איבערגענומען די זיכערקייטס־דינסט אויף די וואקזאלען און אין דער עלעקטראווניע.

ריא־דע־זשאנײרא, 25 (ספ. טעל.)

די רעגירונג האט בעשלאסען צו באמבארדירען די אויפשטענדיגע אין דער מיליטער־געגענד רעציפע־דע־פערנאמביקא.

דער בעלאגערונגס - צושטאנד, וואס איז אנגע־נומען געווארען דורכ'ן פארלאמענט, וועט חל זיין אין גאנצען לאנד פון היינט אן אויף 30 טעג.

* * *

ריא־דע־זשאנײרא, 25 (ספ. טעל.)

אין דער נאכט פונם 23 אויפ'ן 24 נאוועמבער האט זיך צעבונטעוועט דער 21־טער שיסער - באטאליאן אין נאטאל. די רעוואלוציאנערען, האבענדיג אנ'איבערגעוויכט איבער'ן רעגירונגס - מיליטער, האבען בעהערשט די שטאט.

די מאכט האט ארויסגעשיקט עטליכע לופט־פליה־עסקאדרעס און קריגס־שיפען.

אין פערנאמבוקא האט זיך צעבונטעוועט און פערנומען די שטאט דער 21־טער שיסער־באטאליאן. דאס רעגירונגס - מיליטער און די פאליציי האבען בעהערשט די סיטואציע. אין איינגע קווארטאלען דויערט נאך דער קאמף.

ראס סעיום און ראס קאסא

חילוקי דעות צווישען די צוויי אביסינישע פיהרער

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

לויט פראנצויזישע קוועלען זענען היינט אויפ'ן צפון־פראנט נישט פערנאטירט געווארען קיין שום גרעסערע אפעראציעס. עס איז געקומען צו א פער־אייניגונג פון די ארמעען פונם ראס סעיום און פון דעם ראס קאסא. אויף דרום פון מאקאלא האבען זיך די 2 אביסינישע פיהרער צוזאמענגעטראפען. לויט ווי מען פערזיכערט, וואלט דער ראס סעיום גע־וואלט אריבער אין אנ'אפענסיווע, אבער דער ראס קאסא האלט מעהר פון דער ביז־איצטיגער טאקטיק. זייערע חלוקי־דעות זאל אויסגלייכען דער נעגוס.

וואס דארף צו דעם צוועק אנקומען אויפ'ן פראנט.

די רוימישע קוועלען נאטירען א קלאנג, אז דער ראס סעיום זאל האבען אומגעקומען בעת'ן באמ־באדירען דאס אביסינישע מיליטער, דעם 18 ר. ח. און אז די דאזיגע ידיעה ווערט אויסבעהאלטען פון דער ארמעע. דער דאזיגער קלאנג ווערט אבער פון ערגיץ נישט בעשטעטיגט.

לויט ענגלישע אינפארמאציעס, זענען די צוויי פעראייניגטע ארמעען צוגעגרייט צו א קאנטר־אפענ־סיווע.

פון אביסינישע קוועלען טיילט מען מיט, אז דער דעדזשאק ווארעס האט אפגעהאלטען א גרויסען נצחון איבער 3 איטאליענישע באטאליאנען אויף צפון פון מאקאלע.

קיין דעסיע האט מען געבראכט צו פיהרען דעם „משכן", וועלכער דארף זיך, לויט דער אל־טער טראדיציע געפינען אין דער הויפט־קווארטיר פונם פעלדמארשאל - פעלדהערשאפט. מען איז זיך משער, אז דאס האט א שייכות מיט'ן אנגעזאגטען אנקומען פונם נעגוס.

צום קאמף געגען דער ענדעקישער אנטיסעמיטישער העצע

די גרויסע פערזאמלונג פון פארשטעהער פון דער דעמאקראטישער וועלט אין לעמבערג

לעמבערג, 25 (טעלעפאניש.

מיר האבען שוין געבטען בקיצור מודיע געווען וועגען דער גרויסער פערזאמלונג, וואס עס איז פאר־געקומען אין לעמבערג וועגען בעקעמפען די ענ־דעקישע בוליגאנישע אנפאלען אויף יודען. איצט איז מען נאך אונז מודיע פון לעמבערג, אז די דע־מאקראטישע וועלט אין לעמבערג גהאט אויפגענומען א קאמף געגען דער ענדעקישער בוליגאנעריע, וואס שלאגט און בעליידיגט אויף דעם געמיינסטען אופן די יודישע בעפעלקערונג און ספעציעל געגען דער יודישער אקאדעמישער יוגענד, וועלכע ווערט מיט די ברוטאלסטע מעטאדען ארויסגעווארפען פון די פארטראגס זאלען אויף די הויכשולען.

אין זאל פון יודישען אקאדעמישען הויז אויף סאבינסקיעגא גאס איז פארגעקומען א גרויסע פער־זאמלונג פון דעלעגאטען פון אקאדעמישע, פראפע־סיאנעלע, פאליטישע קולטורעלע און געזעלשאפט־ליכע פעראיינען, אויף וועלכער עס איז אויף דעם פייערליכסטען אופן פראטעסטירט געווארען געגען די ענדעקישע ארויסטרעטונגען אין משך פון די לעצ־טע וואכען אין לעמבערג און אין גאנץ פוילען.

אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט יו־דען, פאלאקען און אוקראינער אלע צוזאמען הא־בען געשאפען איין פראנט, כדי מיט בשותפות'דיגע כוחות צו קעמפען געגען דער רעאקציע, וועלכע ווארפט א שאנד־פלעק אויף דער קולטורעלער מענש־הייט.

די קאנפערענץ האט ערעפענט ה' ראדוך, דער פיהרער פון פ. פ. ס. יוגענד טור און אלס טאג־פאר־זיצער איז אויסגעוועהלט געווארען דער שטאט־ראט־מאן און פ. פ. ס. פיהרער רעד. סקאלאק.

אין א אויספיהרליכען רעפעראט האט דאן ה' טאפפערמאן פארגעשטעלט די לאגע, וואס האט זיך געשאפען אין די לעצטע וואכען אין צוזאמענהאנג מיט די אנטי־יודישע עקסצעסען און פארגעשטעלט די פלענער, וואס דארפען רעאליזירט ווערען אין קאמף געגען די דאזיגע עקסצעסען. דער רעדנער האט פארגעלעגט די רעזאלוציעס און פארגעשלאגען אז עס זאל פערעפענטליכט ווערען אנ'אויפרוף עס זאלען אויסגעקלעבט ווערען אפישען מיט א ענט־שפרעכענדען איינהאלט.

צו דער אקציע האבען אנגעמאלדען זייער מיט־בעטייליגונג פערשידענע אקאדעמישע פעראיינען און די איבריגע ארגאניזאציעס, וואס זענען געווען פערטרעטען דורך זייערע פארשטעהער אויף־דער־דאזיגער קאנפערענץ. אין נאמען פון ציוניסטיש־סאציאליסטישע אקאדעמיקער האט גערעדט ה. ראטה אין נאמען פון או. ס. ר. פ. ה' בוניאק א. אז. וו.

א גרויסען איינדרוק האט געמאכט די רעדע פון פראפעסאר פון דער פאליטעכניק ד"ר שימקיעוויטש וועלכער האט אויסגעפיהרט, **אז צוזאמען מיט דער קולטורעלער וועלט פעראורטיילט ער דעם אנטיסעמיטיזם און די קאמפס־מעטאדען פון די ענדעקעס.**

בלויז דער פארשטעהער פון „בונד", האט ער־קלערט, אז צוליב דעם, וואס אויף דער קאנפערענץ געפינען זיך אויך יודישע „פאשיסטען", וועט ער זיך נישט בעטייליגען אין דער אקציע.

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

וויזיטאטארען וועלען פארשען די לאגע פון די לעהרער

דאס בילדונגס - מיניסטעריום האט ארויסגע־געבען א רעגולאמין פאר וויזיטאטארען פון די פאלקס שולען און מיטעל־שולען. צו די אויפגאבען פון די וויזיטאטארען וועט געהערען, אויסער דער פארשונג פון די לימודים־ניווא און היגיענע פון די שול־לאקא־לען, אויך די קאנטראל פון דער שול־אדמיניסטרא־ציע. בעזונדערס וועלען די וויזיטאטארען אויפמערק־זאם זיין אויף דער לאגע פון דער לעהרערשאפט, וועגען זייערע פענסיעס א. אז. וו.

אנגעהויבען בויען א ריזיגער בנין פאר געריכטס - צענטראלע

נישט קוקענדיג אויף ווינטער, זענען אנגעהוי־בען געווארען די ארבייטען ביים בויען א ריזיגער בנין פאר דער געריכטס - צענטראלע אין ווארשע, וועלכער ווערט געשטעלט אויף אגראדאווע 12. ס'־זענען שוין איינגעווארפען געווארען 2 פארטערען פון דער לעשנא גאס, אדורכשלאגענדיג א נייע גאס, וועלכע וועט פעראייניגען די ביאלע גאס מיט לעטנא, די ערשטע קרעדיטען אויף דעם צוועק איז בעשטימט געווארען אויף 2 מיליאן זל.

נייע שטראף - מאנדאטען פאר איבער־שרייטונגען אויף די באהנען

די אדמיניסטראטיווע מאכט האט צוגעגרייט פאר די באהן־דירעקציעס בלאקען מיט נייע שטראף מאנדאטען, וועלכע וועלען ארויפגעלעגט ווערען פאר איבערשרייטונגען, וועלכע זענען בעגאנגען געווארען אויף די באהנען, ווי: שפרינגען פון דער באהן אין מיטען געהען, אריינגעהען אין וואגאן און פערנעה־מען ערטער אהן בילעט א. אז. וו.

די מאנדאטען זענען אין דער הויך פון 1, 2 און 5 זל. די שטראפען פון 5 זל. וועלען ארויפגעלעגט ווערען פאר אומגעזעצליכען האנדעל אין די באהן־וואגאנעס.

פון לעבען פון די יודיש - רעליגיעזע ריכטונגען אין פוילען

ווארשא. יט"א האט דערהאלטען א קאמוניקאט פון דער „רעליגיעזער פעראייניגונג" ביי דער נ.צ.א. אין וועלכען עס ווערט געזאגט צוו. אנד.:

„ענטשפרעכענד צום בעשלוס פון דער נשיאות פון דער נ.צ.א. אין פערשטענדיגונג מיט דעם עק־זעקוטיוו - קאמיטעט פון אלוועלטליכען הצה"ר אין דער „ברית ישורון" אלס זעלבסטשטענדיגע בע־וועגונג אויפגעלעזט געווארען און די בעזונדערע אפ־טיילונגען אדער ארט־גרופען פון „ברית ישורון" דארפען זיך אנשליסען אין דער צענטראלע פון דער רעליגיעזער פעראייניגונג, וועלכע איז דער איינ־ציגער ארטאדאקסישער פערבאנד ביי דער נ.צ.א.

דאס זעלבע בעציהט זיך אויך צו די איבעריגע רעליגיעזע גרופען ביי נ.צ.א. ווי נעוו. „איניציאטיוו גרופע פון „מזרחי", „הוע"ב" און „התאחדות החר־דים". דער ציטווייליגער אדרעס איז: ווארשע, פאנסקא 23, וו. 6.

ווארשא. יט"א האט דערהאלטען פאלגענדען קאמוניקאט:

די טעג איז פארגעקומען די קאנסטיטואירונגס־זיצונג פון די ניי־געגרינדעטע יודישע רעליגיעז - סאציאליסטישע ארבייטער־פארטיי א. נ. „מפלגת פועלים דתיים סוציאליסטים". די פארטיי שטעלט זיך פאר אנ'אויפגאבע צו ארגאניזירען די יודישע רעליגיעזע ארבייטערשאפט אין גלות, ווי אויך אין א"י, כדי זעלבסשטענדיג צו רעפרעזענטירען און פער־טיידיגען די אינטערעסען פונם יודישען רעליגיעזען ארבייטער.

קאליש. אויף א פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון די צעירי אגודת ישראל אין קאליש, וואס איז פארגעקומען אין דער יאהרצייט פון לובלינער רב זצ"ל, איז בעשלאסען געווארען שרייבען א ספר־תורה אויפ'ן נאמען פון לובלינער רב, הרב מאיר שפירא זצ"ל.

די אקציע ווערט געפיהרט אונטערן פראטעקטא־ראט פון די פעראינטערעסירטע פערזענליכקייטען פון קאליש.

די טעג האט דער ועד־כתיבת ס"ת פונאנדערגע־שיקט בריף צו א רייהע קהלות אין פוילען, וועלכע ווערען געבעטען צו בעשטייערען זיך לטובת דער אקציע. (יט"א)

פאליטישער קריזיס אין פראנקרייך

צי וועט לאוואל דעמיסיאנירען.—וואס פאר א רעגירונג קען קומען?

אין איניגע טעג ארום דארף זיך צונויפקומען דער פארלאמענט, און די פראגע וועלכע שטעהט איצט אויף דעם סדר היום, איז: צי וועט די רעגירונג פון לאוואל בלייבען? צי וועט מען אויסמיידען א פאליטישען קריזיס? און אויב נישט — וואס פאר א נייע רעגירונג וועט קומען אויפ'ן ארט פון דער איצטיגער רעגירונג?

דריי וויכטיגע פראבלעמען בעאונרוהיגען די געזעלשאפטליכע מיינונג אין פראנקרייך.

קודם כל די פראגע פון די דעקרעט-געזעצען, וועלכע די רעגירונג לאוואל האט לעצטענס ארויסגעגעבען אין הונדערטער, די דאזיגע געזעצען האבען געהאט פאר א הויפט צוועק צו רעגולירען דעם מלוכה-בודזשעט. אפשאפן דעם שטענדיג וואקסענדן דעפיציט.

פאקטיש אבער האט די רעגירונג אויסגעפיהרט בלויז איין איינציגען פונקט: זי האט געקירצט די מלוכה-הוצאות, פערקלענערט דאס געהאלט און די פערדינסטען פון הונדערטער טויזענטער משפחות, פון רעגירונגס אנגעשטעלטע, פענסיאנערען, קאמבאטאנטען א.א. און האט אויף אזא אופן דערגרייכט א נעגאטיווען רעזולטאט, פערקלענערט די קאנסום פעהיגקייטען פון די דאזיגע עלעמענטען, זייערע קויפס-מעגליכקייטען: דערמיט איז נאך מעהר אפגעשוואכט געווארען די ווירטשאפטליכע אקטיוויטעט; בלויז דער מלוכה בודזשעט אויפן פאפיר איז אויסגעגליכט געווארען. דערפאר אבער איז שטארק די אונצופרידענהייט, די אויפרעגונג פון די, וואס האבען די ערשטע געליטען פון די דעקרעט געזעצען, און אלע לינקע פארטייען — פון קאמוניסטען ביז ראדיקאלען איינשליסליך, און אפילו איניגע, וואס שטעהען רעכטער פון די ראדיקאלען — ווילען נישט סאנקציאנירען די דעקרעטען, לכל הפחות דעם טייל פון זיי, וואס בעציהט זיך אויף די איבערטריבענע קירצונגען פון קליינע געהאלטען און פענסיעס.

דאס צווייטע פראבלעם וואס האט זעהר שארף געטיילט די פראנצויזישע עפענטליכקייט, איז געווען די אויסלענדישע פאליטיק פון קע ד'ארסעי, די לאנגזאמקייט פון דער פראנצויזישער פאליטיק אין זשענעווע, האט קיין שום נוצען נישט געבראכט פאר פראנקרייך; סוף כל סוף זענען אלע געבליבען אונצופרידען.

און ענדליך איז נישט קלאר און נישט פעסט די פאליטיק פון פאריז בנוגע דייטשלאנד; עס איז אבסאלוט נישט פערשטענדליך, פארוואס דער פראנצויזישער פארלאמענט האט נישט געקענט ראטיפיצירען פאר די פעריען דעם סאוועטיש-פראנצויזישען פאקט, וועלכען לאוואל האט דאך ענדליך אליין געחתמעט, די דאזיגע פערציהונג האט נישט געשטארקט דעם צוטרוי פון מאסקווע צו פאריז.

און דאס לעצטע, נאר דאס וויכטיגסטע פראבלעם אין איצטיגען מאמענט זענען די פאשיסטישע און פאראמיליטערישע ליגעס, וואס פערשטארקען זיך פון טאג צו טאג. בעוואפענען זיך גאנץ ערנסט און שטעלען מיט זיך פאר אן ערנסטע סכנה פאר דער רעפובליק און פאר דער דעמאקראטיע. דער לעצטער טרויעריגער פאל אין לימאזש בעווייזט, אז די לייט פון די דאזיגע ליגעס געהען אויף זייערע פערזאמלונגען אלעמאל בעוואפענט.

דאס זענען אייגענטליך די דריי הויפט-פראבלעמען פון דער פראנצויזישער פאליטיק.

וועט צוליב זיי ענטשטעהן א קריזיס?

בנוגע די דעקרעט געזעצען, מאכען די ראדיקאלען די מאקסימאלסטע אנשטרענגונגען, כדי צו קומען צו א הסכם מיט דער רעגירונג, די ראדיקאלען פערלאנגען די געזעצען זאלען ,,הומאניזירט" ווערען, פערמענשליכט, ד.ה. אז בלויז די שוין צו ווייט אונ'יושר'דיגע געזעצען, די, וואס בעריהרען די גאר קליינע געהאלטען און פענסיעס, זאלען אויסגעבעסערט ווערען, עס זעהט אויס, אז אין דעם בלאק פון די לינקע דעפוטאטען זענען די ראדיקאלען גענייגט צו בעשטעטיגען די דעקרעט-געזעצען, אויב די רעגירונג וועט איינגעהן אויף געוויסע ענדערונגען.

אויך די פראגע פון דער אויסלענדישער פאליטיק וועט אין איצטיגען מאמענט נישט זיין א געגענשטאנד פון קריזיס.

אנ'ערנסטער קריזיס קען ענטשטעהן בלויז אין צוזאמענהאנג מיט דער פראגע פון די רעכטע, פאראמענטארישע ליגעס, דא וועלען די דעפוטאטען פון לינקען בלאק, אדער פון פאלקס-פראנט זיין איינינ. דער קאנגרעס פון די ראדיקאלען אין זאל וואגראם האט אנגענומען וועגען דעם א קלארע, פעסטע רעזאלוציע — אויפלעזען די ליגעס, שטרענג קאנטראלירען דעם קויף פון געוועהר, פערוועהרען די צוזאמענפלוגען פון די ליגעס אין פריוואטע גיטער צו געוועהנליכע מאניפעסטאציעס.

די ראדיקאלען וועלען אלזא, אין דער פראגע געהן צוזאמען מיט די אנדערע לינקע גרופירונגען פון פארלאמענט, זיי וועלען פערלאנגען אז דער פארלאמענט זאל תיכף צוטרעטען דיסקוטירען דעם פראיעקט וועלכען דער דעפוטאט שאווע האט צוגעגרייט אין נאמען פון דער פארלאמענטארישער קאמיסיע.

ווי וועט זיך די רעגירונג פערהאלטען איצט? נאך דער קאטעגארישער פאדערונג פון די ראדיקאלען און אין צוזאמענהאנג מיט דער סאציאליסטישער אינטערפעלאציע איבער די געשעהענישען אין לימאזש?

אין די פארלאמענט קולוארען רעדט מען אז לאוואל וועט מסכים זיין ענדליך צו לאזען דיסקוטירען דעם פראיעקט שאווע, אויב מען וועט קומען צו אנ' אויסגלייך אין דער פראגע פון די דעקרעטען, עס זענען דאך אלזא מעגליך א סך סורפריזען.

וואס וועט אבער זיין, ווען לאוואלס רעגירונג וועט דאך פאלען אדער דעמיסיאנירען?

ווער וועט קומען צו דער מאכט?

א-רעגירונג פון פאלקס-פראנט?

אזא רעגירונג ווילען נישט — נישט די קאמוניסטען, נישט די ראדיקאלען, בלויז די סאציאליסטען זאגען זיך ארויס טעארעטיש דערפאר, דאס האבען זיי בעשלאסען אויף דעם לעצטען ראט פון דער פארטיי די דאזיגע קאמבינאציע האט קיין שום שאנסען נישט צו פערווירקליכט ווערען.

אפשר אנ'אויסגעשפראכען ראדיקאלע רעגירונג. די קאמוניסטען וואלטען דערויף איינגעגאנגען, די סאציאליסטען מסתמא אויך — ווילען אבער נישט די ראדיקאלען; זיי ערקלערען אז אליין וועלען זיי די רעגירונג מעהר נישט איבערנעמען. העריא האט קלאר געזאגט, אז ער וועט די רעגירונג נישט שאפען.

בלייבט די לעצטע קאמבינאציע: א נייע רעגירונג ענליך צו דער היינטיגער. נאר מיט אנ'אנדערן פרעמיער, וואס וועט געבען מער גאראנטיעס פאר א קאמף געגען די ליגעס; דער לעצטער קאנגרעס פון דער אליאנס דעמאקראטיק מיטן געוועזענעם פרעמיער פלאנדען בראש, און וואס שטעהט א סך רעכטער פון די ראדיקאלען, האט אויך נישט ארויסגעוויזען קיין שום בעגייסטערונג פאר די ליגעס; אויך פלאנדען גופא האט זעהר קנאפ בעגייסטערונג פאר די ,,קרוא דע פע" און פאר דע לא ראק.

דער קאמפס-פונקט וועט אלזא זיין אין דער היינטיגער טעסיע נישט די דעקרעטען, נישט די אויסלענדישע פאליטיק, נאר די ליגעס: די רעגירונג וועט מסכים זיין דעם פארלאמענטארישען פראיעקט צו דיסקוטירען, אין געגענפאל וועט זי ארונטערגעווארפען ווערען.

מ. יארבלום.

וואוהין דייטשלאנד?

פון ב. סמאלאר

— וואוהין דייטשלאנד?

די דאזיגע פראגע ווערט איצט געשטעלט נישט בלויז אין בעצוג צו די יודען אין דייטשלאנד, נאר צו דייטשלאנד אלס א לאנד.

דייטשלאנד אלס א לאנד קייקעלט זיך איצט צו א ריזיגער עקאנאמישער קאטאסטראפע. און קיינער זעהט נישט ווי אזוי זי קען זיך פון דער דאזיגער קאטאסטראפע ראטעווען. פון טאג צו טאג ווערט די עקאנאמישע לאגע פון דעם לאנד ערגער און ערגער, און קיינער קען נישט זעהן, עס וועט אמאל ווערען בעסער.

עס שטעהען איצט פרויען אין די רייהען אין בערלין, מינכען, קעניגסבערג, און אנדערע גרעסערע שטעט נישט בלויז נאך פוטער, נאר אויך אנדערע שפייז פראדוקטען, אין די רעסטאראנען, גיט מען אייך שפייז, איז זי געפרעגעלט אויף וואס איהר ווילט נאר נישט אויף פעטס. מען דערלאנגט אייך א גלאז קאווע, איז די קאווע נישט קיין קאווע. די שמאנד נישט קיין שמאנד, און די מילך — מעהרסטענטייל קאנדענסירטע.

אזוי מיט פוטער, אזוי מיט מילך, אזוי מיט פלייש, אזוי מיט אלע אנדערע שפייז פראדוקטען, ריכטיגע שפייז איז איצט געווארען אין דייטשלאנד א לוקסוס-זאך. אזוי ווי אמאל אין סאוויעט רוסלאנד.

מען רעדט איצט אין דייטשלאנד וועגען שפייז-פונקט ווי דאס זאל זיין די הויפט טעמע פון טאג. איהר עפענט אויף א ציימונג, ליינט איהר בעפעהלען וועגען ,,פליישלאזע טעג", איהר מישט ווייטער, ליינט איהר וועגען ארעסטען פאר ,,ש,פעקולאציע" מיט פוטער, א פאר זייטען ווייטער לאזט מען אייך וויסען אז קיין יונגע חזרים וועט מען היינטיגען ווינטער נישט טארען קוילען. נאך ווייטער — און איהר געפינט אויס אז ,,אין אמעריקא איז אויך א מאנגעל אין פוטער".

מען שפייזט איצט דעם דייטשען עולם מיט וואס איהר ווילט נאר נישט מיט קיין ריכטיגע שפייז. ריכטיגע שפייז איז איצט נישטא אין דייטשלאנד, ריכטיגע שפייז ווערט פון טאג צו טאג ווינציגער, ווינציגער און טייערער, ריכטיגע שפייז מוז מען בעציהען פון אויסלאנד פאר גוט אויסלענדיש געלד, און נישט פאר ווערטלאזע דייטשע מארקען. גוט אויסלענדיש געלד — אזא זאך האט דער דייטשער בירגער נישט. אזא זאך האט איצט אויך נישט די דייטשע רעגירונג. אזא זאך איז איצט א זעלטענהייט אין דייטשלאנד. גוט אויסלענדיש געלד מוז די רעגירונג האבען צו אימפארטירען רויה-מאטעריאלען פון אויסלאנד, וועגען טאג-טעגליכער שפייז — וועגען דעם זאל זיך דער דורכשניטליכער בירגער אליין דעם קאפ צעברעכען.

דייטשלאנד געהט באנקראט פונטאג-צו-טאג, און קיינער קען נישט פאראויסזאגען ווען דער ריכטיגער גרויסער עקאנאמישער קראך וועט קומען.

מען דארף בלויז שטעהן א שעה אויף דער בערלינער בערזע, זעהט מען ווי טרויעריג און האפנונגסלאז עס איז איצט די פינאנציעלע און עקאנאמישע לאגע פון נאצי-לאנד, און וואס פאר א טונקעלע צוקונפט עס ערווארטעט איהר.

דייטשע ווערט-פאפירען פאלען אי'ן זייער ווערט פון שעה צו שעה. די דייטשע וואלוטע, זי האט איבערהויפט איצט קיין גרויסען ווערט נישט. די דייטשע גאלד-רעזערווען — נישטא איצט אזעלכע. קרעדיטען? ווער אין אויסלאנד וועט איצט טרויען קרעדיטען צו א לאנד וואס אלע זעהען אז זי איז באנקראט? ...

אהן אייגענע ווערטפולע פאפירען, אהן א גאלד רעזערוו, מיט א קראנקער וואלוטע, אהן אויסלענדישע קרעדיטען, ווי לאנג קען נאך דייטשלאנד זיך אויס האלטען? ווי לאנג דארף עס דען נאך נעהמען ביז די גאנצע עקאנאמישע מאשין פון דעם דריטען רייך וועט קראכען?..

וואלט נאך דייטשלאנד נישט געהאט די שטארקע אמביציע צו זיין בעוואפענט פון קאפ ביז פוס. וואלט די לאגע אין דייטשלאנד וואהרשיינליך געווען עטוואס ערטרעגליכער. דאס געלד וואס מען גיט אויס אין אויסלאנד וואלט נישט אוועקגעגאנגען אויף איינקויפען שטאל און אייזען פאר טאנקען און ארעאפלאנען, נאר פאר אנדערע זאכען פון וועלכע די בעפעלקערונג וואלט אויך געקענט האבען נוצען.

אבער די נאצי רעגירונג איז אמביציעז צו אויפבויען א שטארקע ארמעי, א גרויסען לופט פלאט, און א סך געפאנצערטע טאנקען. זי איז אמביציעז צו האלטען אייראפע אין מלחמה שרעק, זי וויל דווקא קלינגען מיטן שווערד ווען דער מאגען פון פאלק איז אזוי ליידיג.

אמביציען צו גרייטען זיך צו א מלחמה ווערט דערפאר דאס גאנצע האב און גוטס פון דייטשן פאלק פערשלינגען אין מיליטערישע צוגרייטונגען, אלעס פאר דער צוקונפטיגער מלחמה, גארנישט פאר דער ציווילער בעפעלקערונג.

עס פרעסט דער גאט פון מלחמה די עקאנאמישע פאזיציעס פון דייטשען פאלק און ווערט גארנישט זאט. דאס פאלק הונגערט, אבער דער געפאנצערטער מארס מיט זיינע קלינגענדיגע שווערדן איז נאך אלץ נישט צופרידען. ער וויל נאך און נאך. ער וויל אלעס.

עקספארט איז איצט די איינציגע רעטונג פאר דייטשלאנד, פאר די סחורות וואס דייטשלאנד עקספארטירט קריגט זי די נויטיגע אויסלענדישע רויה-מאטעריאלען, מיט דעם געלד וואס זי קריגט פון עקספארט צאהלט זי אויסלענדישע חובות, דער דייטשער עקספארט איז די לופט מיט וועלכער דייטשלאנד אטעמט איצט.

דאס אויסמיידען פון דייטשע סחורות אין אויסלאנד האט זיך טיף אריינגעשניטען אין דעם דייטשען עקספארט, ער האט פון אלע זייטען אונטערגעגראבען דעם עקספארט פון דייטשע סחורות ווי א דיקער אלטער בוים וואס ווערט אונטערגעזעגט פון פערשיידענע זייטען, דעם טרויעריגען עפעקט וואס דער אויסלענדישער אפזאג פון דייטשע סחורות האט געהאט אויף דעם דייטשען אינטערנאציאנאלען האנדעל, געבען איצט צו אפילו די מאסע פערביסענסטע נאצי-פיהרער.

איצט איז נאך צו דעם צוגעקומען דער ראשינגער אויספערקויף פון יודישע אקציעס אין דייטשע אינדוסטריעס. אקציעס זענען איצט די איינציגע זאך וואס דער רייכערער קלאס יודען אין דייטשלאנד פערמאגט נאך. כל זמן אויף די אקציעס איז נישט אנגעשריבען צי די אייגענטימער זענען יודען אדער ,,אר-יר". האבען זיך די יודען זייערע דייטשע אקציעס נישט געאיילט צו פערקויפען, איצט אבער, ווען די נאציס ווילען דורכאויס איינפיהרען, אז יודען זאלען מוזען האבען זייערע נעמען אויף די אקציעס, איז עס נישט מעהר ווי פערשטענדליך פארוואס די יודען איילען זיך אזוי פון זייערע אקציעס פטור צו ווערען, זיי ווילען נישט פערקויפען די אקציעס איצט מיט א פערלוסט, ווילען זיי שפעטער איבערהויפט פון זיי גארנישט האבען.

דער פערלוסט פון די יודען אויף זייערע אקציעס איז אבער אויך א פערלוסט פאר דעם גאנצען לאנד. אקציעס פאלען, פאלט אויך די ווערט פון דער אינדוסטריע, פאלט אויך דער ווייטערדיגער קרעדיט פון לאנד.

אין דעם קאמפיין וואס די נאציס פיהרען איצט צו פעזויטיגען יודען אויך פון האנדעל און אינדוסטריע, מערקען זיי נישט ווי זיי געהען צו זייער אייגענער לוויה. ווען דער טויט וועט קומען, דאס איז נאטירליך שווער שוין איצט צו זאגען, דאס איז אפהענגיג פון פיל אינטערנאציאנאלע פאקטארען, און דער עיקר — פון דער שטעלונג וואס ענגלאנד וועט נעהמען צו דייטשלאנד, ווען דייטשלאנד וועט זיך צו איהר ווענדען נאך פינאנציעלער הילף אין דער נאהענטער צוקונפט. (יטייא).

יאפאן פערווירקליכט דעם פלאן

פון א פאן-אזיאטישער אימפעריע

נישט קוקענדיג אויף די סתירות'דיגע ידיעות אין דער פרעסע וועגען דער פראקלאמירונג פון דער אונאפהענגיגקייט פון צפון כינע דארף מען זיך אבער שוין רעכענען מיט דעם פאקט אז 5 פראווינצען פון צפון כינע וועלען אין דער צוקונפט בילדען א פאליטישען ארגאניזם אפגעריסען פון כינע און פעראורטיילט אויף בלומרשט אויטאנאמע עקזיסטענץ אונטער דעם שטארקען יאפאנישען איינפלוס.

דאס דאזיגע געשעהעניש פון ערשט קלאסיגער בעדייטונג, שטעלט מיט זיך פאר א ווייטערדיגער שריט מצד יאפאן נאך דער אפרייסונג פון מאנדזשוריען, אויפ'ן וועג פון צושפליטערען כינע, און הגם די כינעזישע פאליטישע קרייזען פערזיכערען בלומרשט וועגען דער פולער עקאנאמיש פינאנציעלער אויטאנאמיע און דער אונבעריהרליכקייט פון פאליטישען בונד צווישען נאנקין און צפון כינע, האט מען אבער דאך צו טון מיט א פאקט פון דער פולשטענדיגער אפרייסונג פון דעם נייעם פאליטישען ארגאניזם פון דער נאציאנאלער כינעזישער רעגירונג.

די סיבה פון לעצטען פאליטישען שריט פון יאפאן האט געדינט די וואלוטע-רעפארם פון דער נאנקינער רעגירונג און דער ערשטער שריט פון דער אויטאנאמער מאכט איז די אנולירונג די דאזיגע וואלוטע רעפארם אין די 5 ,,אויטאנאמע" פראווינצען און דאס צוריקשטעלען דעם פריהערדיגען צושטאנד. דער פלאן פון דער כינעזישער וואלוטע רעפארם איז אויסגעארבייט געווארען ווי בעוואוסט מיט דער בעטייליגונג פון ענגלאנד און האט אין דער יאפאנישער פרעסע ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג. די יאפאנישע מיליטערישע קרייזען האבען אין דעם שטרעבען פון נאנקין צו א פינאנציעל-פאליטישער דערנעהנטערונג מיט ענגלאנד געזעהען אנ'ארויספאדערונג לגבי יאפאן.

דערביי האבען זיך שטארק ארויסגעוויזען די געגענזאצען, וואס מען האט די גאנצע צייט אבסערווירט צווישען דעם יאפאנישען אויסערן-מיניסטעריום און דעם קריגס-מיניסטעריום, וועגען דער טאקטיק בנוגע כינע. בעת די דיפלאמאטישע יאפאנישע קרייזען האבען געשטרעבט צו דערגרייכען א כינעזיש-יאפאנישע ,,צוזאמענארבייט" האבען די יאפאנישע מיליטערישע קרייזען דערין געזעהען א ,,נעגאטיווע פאליטיק".

דעריבער האבען די אונטערהאנדלונגען צווישען נאנקין און טאקיא ארויסגערופען די אונצופרידענהייט פון די מיליטערישע קרייזען, בעזונדערס ווען נאנקין'ס פרוב אדורכצופיהרען א רעפארם פון דער וואלוטע האט בעוויזען כינעס שטרעבען זיך צו בעפרייען פון יאפאנס אפוטרופסות און שאפען א ענגערען עקאנאמישען בונד מיט ענגלאנד.

אינדערזעלבער צייט, וואס לאנדאן האט זיך בעמיהט אויף א דיפלאמאטישען וועג אויפצוקלערען די יאפאנישע רעגירונג אז מצד ענגלאנד איז נישט פארהאן קיין מניעה צו דער ענגער יאפאניש-כינעזישער דערנעהנטערונג, האט די ענגלישע רעגירונג פון דער צווייטער זייט זיך בעמיהט אפצוהיטען איהרע ווירטשאפטליכע פאזיציעס אין כינע.

אזוי ארום איז דאס שאפען א אויטאנאמע צפון כינעזישע בלאק און דאס אקעגענווירקען מצד דער וואלוטע רעפארם אין כינע, קודם-כל א אקט, וואס איז געווענדעט געגען דער ענגלישער פאליטיק אין כינע.

פאר ענגלאנד, וואס האט שוין שלום געמאכט מיט דער אפרייסונג פון מאנדזשוקא פון כינע און וועלכע גיט נישט צו קיין גרויסע בעדייטונג דער אויטאנאמיזאציע פון צפון כינע, ליגט דער שווערפונקט אין דעם, וואס אין יאפאנס געגענווירקונג. אין דער וואלוטע רעפארם זעהט זי א פרוב צו שטערען דער ווירטשאפטליכער סאנירונג פון כינע און דערמיט אויך א געגענווירקונג דער ענגלישער פאליטיק. ענגלאנד וועט זיך אין דער צוקונפט מוזען רעכענען מיט דער דאזיגער געגענווירקונג, הגם זי וועט דערווייל זיך בעמיהען נישט צו פערשארפען דעם קאנפליקט אזוי לאנג ווי זי איז פערנומען מיט'ן איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט.

יעדענפאלס איז זיכער, אז ענגלאנד וויל אפווארטען אויף דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען אין צפון-כינע און אויפקלערען אויף ווי ווייט עס וועט בעדראהט ווערען דער פרינציפ פון ,,אפענע טירען" אין כינע. מען דארף ערווארטען, אז די ענגלישע רעגירונג וועט זיך בעמיהען, יעדענפאלס אין דער נאהענטער צוקונפט צו קאנצענטרירען אלע איהרע כחות צו דערגרייכען פאזיטיווע רעזולטאטען אין דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט, נישט פערלירענדיג קיין ענערגיע אויפ'ן ווייטען מזרח.

דערווייל אבער נוצט יאפאן אויס די געלעגענהייט, וואס די אייראפעאישע מלוכות זענען פערנומען אין אפריקא. נישט קוקענדיג אויף די לעצטע ארויסטרעטונגען פון מארשאל טשאנג-קיי-שעק, וועלכער האט ערקלערט, אז אין ערגסטען פאל וועט כינע שטעלען א שטארקען ווידערשטאנד, דארף מען נישט ערווארטען א ערנסטע געגענווירקונג מצד כינע צו די יאפאנישע פלענער. די שוואכקייט פון דער נאנקינער רעגירונג, דער פאקט וואס אייראפא האט איצט אנדערע זארגען און די קאנסעקווענטקייט פון יאפאן זענען גורם, אז יאפאן פיהרט איינציגווייז אדורך אין לעבען דעם בעקאנטען ,,מעמאריאל פון בארון טאנאקא" וואס האט דעם ענדציל צו שאפען א מעכטיגע פאן-אזיאטישע אימפעריע אונטער דער פיהרונג פון יאפאן.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 26 ז' מרחשון תרצ"ו

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 7.15

זון-אונטערגאנג 3.31

סענסאציאנעלע אפערע פון אנגעשטעלטע אין דער פירמע „אוניאן-טעקסטיל"

סיסטעמאטישע גנבות אויף ריזיגע סומעס

(א) זייט א לענגערער צייט האבען אין שטאט קורסירט קלאנגען וועגען א גרויסער און סיסטעמא־טישער גנבה אין דער פירמע „טעקסטיל-אוניאן", צו וועלכער ס'געהערען די פירמען דעסערמאן, מאט און אנדערע.

צוליב דער אויספארשונג, וואס ווערט געפיהרט קענען נישט איבערגעגעבען ווערען די פרטים פון דעם גאנצען ענין, וועלכע ווערען געהאלטען בסוד. די געזאמעלטע אינפארמאציעס שטעלען זיך אבער פאר אויף פאלגענדען אופן:

די פירמע „טעקסטיל-אוניאן" רעפרעזענטירט דירעקט א רייהע וואל-פירמעס אין אויסלאנד, פון וואנען ס'קומען גרויסע פארטיעס וואל געפאקט אין באלעמס.

די קאנטראל איבער דער וואל, וועלכע ווערט גע־ברענגט קיין לאדז האט געפיהרט דער מאגאזיניער פון דער פירמע פעליקס יאניטש און א צווייטער בע־אמטער אלפרעד קובע.

יאניטש האט אויסגענוצט זיין אמט צו פערשי־דענע מאכינאציעס, אננעמענדיג פארטיעס וואל האט ער קוויטירט מער ווי ער האט אנגענומען. קובע האט ווידער אנגענומען די דעקלאראציעס, וועלכע זענען איהם אונטערגערוקט געווארען דורך יאניטשען. דאס געשעפט איז געארבייט געווארען שותפות מיט די, וועלכע האבען געפיהרט די וואל פון דער באהן, דאס זענען חיים קאסאווסקי און באומגארטען.

אין דער פירמע האט מען אנגעהויבען צו בע־מערקען, אז ס'פעהלען בסדר גרויסע פארטיעס וואל און וועגען דעם איז מיטגעטיילט געווארען דער פאר־ליציי. אין רעזולטאט פון דער אויספארשונג, וועלכע ווערט געהאלטען בסוד, איז ארעסטירט געווארען דער מאגאזיניער פעליקס יאניטש, אלפרעד קובע, קאסאווסקי און באומגארטען.

ווייטער זענען אויך איינגעזעצט געווארען אין טורמע אידא שמולעוויטש, ישראל ווארקאווסקי און הענעך שולץ, וועלכע האבען געזאלט אפקויפען די וואל.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז ווארשאווסקי, שולץ און קובע זענען דורכן אויספארשונגס - ריכטער בע־פרייט געווארען אויף קויציע.

די אפערע נעמט אן א ברייטען פארנעהם. די שאדענס פון דער פירמע בעטרעפען ריזיגע סומעס.

בעדראהטע באנוועל-הענדלער איז קאמף פאר זייער עקזיסטענץ

(ג) די ידיעה, אז איינער פון די גרעסטע באנ־וועל-אגענטורען אין לאדז האט איינגעפיהרט א דע־טייל-פערקויף, האט אין די קרייזען פון די לאדזער באנוועל-הענדלער ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפ־רעגונג. די הענדלער האבען קודם-כל מורא, אז אויך די אנדערע אגענטורען וועלען נאכטון דעם ביישפיל.

אונטערן דרוק פון דער דראהענדער סכנה, האבען די הענדלער, וואס ביז איצט זענען זיי נישט גע־ווען ארגאניזירט, האבען זיי זיך איצט ארגאניזירט בכדי שנעל אקעגענצווירקען דער אגענטור, וואס בע־דראהט זייער עקזיסטענץ.

אין די נאהענטסטע טעג וועלען זיך די הענדלער ווענדען צו די סוחרים - פעראיינען ווי אויך צו דער לאדזער האנדעלס-קאמער, זיי ווילען אויך אינטער־ווענירען ביי די אויסלענדישע באנוועל הייזער, פון וועלכע די אויבענדערמאנטע אגענטור האט די פער־טרעטונג.

די אינטערווענץ פון די אויסלענדישע ביינוועל־הייזער, איז לויט דער מיינונג פון די פעראיינטע - רעסירטע בעדעכטענט, ווייל ארגאניזירענדיג דעם דעטייל-האנדעל, שאפט די אגענטור א קאנקורענץ פאר די אייגענע אפנעמער און דערביי איז די קאנ־קורענץ א נישט לאיאלע.

די הענדלער אין זייער קאמף געגען דער אגענ־טור וועלען זיך נישט אפשטעלען פאר קיין שום שריט. זיי ווילען מאביליזירען אלע שריט אין שוץ פון זייער בעדראהטער פאזיציע. צווישען אנדערן ווערט אויך פארגעלעגט צו פיהרען א אקציע צווי־שען די פאבריקאנטען בכדי צו דערפיהרען אפילו צו א באיקאט פון דער אגענטור און נישט קויפען ביי איהר קיין ביינוועל.

מען מוז צוגעבען, אז פאקטיש פיהרט זיך דער קאמף וועגען א ווייכטיגען ענין און נעמליך וועגען דער סטרוקטור פון באנוועל האנדעל אין לאדז, וואס האט א געוואלדיגע בעדייטונג פאר'ן גאנצען מארק. דער רעזולטאט פון קאמף וועט אויפגעקלערט ווערען אין משך פון נאהענטסטען סעזאן אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע.

צוגעצויגען צו פעראנטווארט־ליכקייט א פאבריקאנט

(א) ווי מיר האבען שוין איבערגעגעבען איז אין קעלערס פאבריק אויף פאמארסקא 73 פאר־געקומען אן אקופאציע-שטרייק צוליב דעם וואס ס'זענען נישט אויסגעפיהרט געווארען די בעדינ־גונגען פון קאלעקטיווען אפמאך און צוליב דעם וואס די ארבייטער איז נישט אויסגעצאהלט גע־ווארען פאר דער אורלויב-צייט.

אין רעזולטאט פון די אונטערהאנדלונגען און קאנפערענצען, וועלכע זענען פארגעקומען אין אר־בייטס-אינספעקטאריאט איז דער שטרייק ענטגיל־טיג ליקווידירט געווארען.

גלייכצייטיג איז אויף דעם פערלאנג פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, פערפיהרט געווארען א פראצעס געגען די אינהאבער פון דער פירמע קע־לער א פראצער געגען דער פירמע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטיי־קען:

קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), טראווקאווסקי (בזשעזשינסקא 56), ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), סקוואר־טשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיטישי־נער 53).

רעפעראט פון ד"ר דילעווסקי אין לאדז

לויט דער איניציאטיוו פון דער שול-סעקציע ביי דער קולטור- און בילדונגס-אפטיילונג פון דער שטאט-פערוואלטונג איז איינגעלאדען געווארען קיין לאדז דער דאצענט פון ווילנער אוניווערזי־טעט ד"ר דילעווסקי, וועלכער וועט האלטען א לעקציע אין דאקטוירים-פעראיין (פיעראצקיעגא 9) פאר לעהרער און שול-דאקטוירים אויף דער טעמע „שפראך און שטים-פעהלערן און דער קאמף מיט זיי אין דער שול". די לעקציע קומט פאר, דעם 29 נאוועמבער, 8 א זייגער אין אווענט.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אווענד.

זונטאג פון 9-1 פארמיטאג.

Dr. med. HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט.- געשלעכטס־קראנקהייטען און מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו.

זונטאג פון 10—1 מיטאג. אלס ארט אנאליזען

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20

די לעצטע פארשטעלונגען

שטורמישער ערפאלג! היינט דינסטאג, 9 אווענט

צו פאפולערע פרייזען פון 54 גר. אן!

ווידערהאלונג פון מייסטערווערק, פון דעם בעריהמטען אמערי־קאנער סטאר, דעם קוועקזילבערדיגען

דזשעק רעכטצייט

גאנץ לאדז פרייט זיך! גאנץ לאדז האט הנאה!

דער גאליציאנער חתן

מוזיקאל. קאמעדיע אין 2 אקטען פון י. טויבער, מוזיק: רעכטצייט.

פרעכטיגע געזאנגען! וואונדערבארע מוזיק! יעדער וויץ א לאך-באמבע! יעדעס לידעל א שלאגער! עכטער יודישער הומאר! חסידישע ניגונים! חסידישע טענץ!

ס'נעמט אנטייל דער גאנצער ערשטקלאסיגער אנסאמבל. אדמ.: ש. הערשקאוויטש

בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע.

זי האט נישט געוואלט בעשולדיגען איהר פערפאלגער

און האט אליין בעקומען א יאהר טורמע

(א) דעם 14 יוני 1933 איז אין דער פירטער בריגאדע פון אויספארשונג-אמט געקומען די 25־יעהריגע פעלא וואלפשטיין און ערקלעהרט, אז חיים יאקובאוויטש, מיט וועלכען זי האט געשטעלט א חופה צווינגט זי צו פראסטיטוציע און נעהמט ביי איהר צו דעם גאנצען פערדינסט.

נאך דער אדורכגעפיהרטער אויספארשונג איז יאקובאוויטש צוגעצויגען געווארען צו פעראנט־ווארטליכקייט.

אויף זיין פראצעס, וועלכער איז פארגעקומען דעם 30 יאנואר ה. י. אין קרייז-געריכט האט וואלפ־שטיין געענדערט איהרע ערקלעהרונגען און יא־קובאוויטש איז בעפרייט געווארען.

דער פראקוראר האט אבער צוגעצויגען פעלא וואלפשטיין צו פעראנטווארטליכקייט פאר פאלש עדות זאגען, זי האט זיך מודה געווען און ער־קלעהרט, אז זי האט ליבער אליין געוואלט געהען אין טורמע, איידער יאקובאוויטש זאל אין איהר נקמה נעהמען.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס פון פעלא וואלפשטיין, זי איז פער'משפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

דאס סימולירען משוגעת האט איהם נישט געהאלפען

אז ער האט בעקומען א פסק פון 2 יאהר טורמע

(א) נעכטען איז אין שטאטישען געריכט פאר־געקומען דער פראצעס געגען דעם 28-יעהריגען אברהם פרידענזאן, א פראפעסיאנעלער גנב אהן שטענדיגען וואוינארט.

פרידענזאן איז שוין געווען בעשטראפט פאר פערשידענע גנבות, דעם 14 אויגוסט האט מען איהם געכאפט אויף דער הייסער מינוט ווען ער האט אויסגעפיהרט א גנבה אין דער פאבריק פון שטער, וואלבארסקא 33.

ווען מ'האט פרידענזאנען ארעסטירט האט ער זיך געמאכט משוגע. אזוי אז מ'האט איהם אפגע־שיקט אויף אבסערוואציע אין שפיטאל, די דאקטוי־רים האבען אבער פעסטגעשטעלט, אז פרידענזאן סימולירט משוגעת, דעריבער איז נעכטען פארגע־קומען זיין פראצעס אין שטאטישען געריכט.

און אויף די נעכטיגע געריכטס-פערהאנדלונגען האט פרידענזאן זיך אויפגעפיהרט אזוי ווי ער וואלט געווען משוגע, דאס האט אבער נישט גע־שטערט, אז ער זאל בעקומען א פסק פון 2 יאהר טורמע.

— — —

פאבאר פון יאהרגאנג 1915

(א) ביז'ן 30. ד. ח. דארפען זיך שטעלען אין מיליטערישען ביורא פון דער פערוואלטונג פון שטאט לאדז פיעטריקאווער 165, מענער וואס זענען געבוירען אין 1915 און וואוינען אין לאדז, וועלכע האבען זיך צוליב וואסערע עס איז סיבות נישט גע־שטעלט צום פאבאר.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 28. ד. ח. פון 8 אינדערפריה דארפען זיך שטעלען אין לאקאל פיעטר. 165 די מיליטער פערפליכטעטע פון 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך ביז איצט נישט געשטעלט און וואוינען אויפ'ן שטח פון דעם 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14. פאליציי-קאמיסאריאטען, וועלכע האבען בעקומען באמטליכע מעלדונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

אלס לאדזער וויצע-סטאראסטא

איז נאמינירט געווארען ה' פראנץ שישעק דעניס

(א) פון מאסגעבענדע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אז דער אינערן-מיניסטער האט נאמינירט אלט וויצע-סטאראסטא אין לאדז דעם ה' פראנטשי־שעק דעניס, דער ביזאיצטיגער פאוויאטאווע וויצע־סטאראסטע אין לאדז.

אויפ'ן אמט פון פאוויאטאווען וויצע-סטא־ראסטא אין לאדז איז נאמינירט געווארען דער ה' יוזעף שאלדא, פערטרעטער פון פאוויאטאווען סטאראסטע אין מינסק-מאזאוויעצק.

וויצע-סטאראסטא דעניס נעהמט איבער זיין אמט אין די נאהענטסטע טעג.

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

אין דער צייט פון 17 ביז'ן 23 נאוועמבער זענען אנגעמאלדען געווארען אין דער געזונדהייטס־אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג פאלגענדע פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען:

בויך-טיפוס 25 פאלען (פערגאנגענע וואך 36), דיפטעריט 42 פאלען (38), שקארלאטין 24 פאלען (26), מאזלען 9 פאלען (3), רויז 6 פאלען (6), קימפעט-פיבער 10 פאלען (10), רוקען-שטיי־עניש 1 פאל (9), קאקליוש 2 פאלען.

א פערבלאנדזשעטע קויל

האט שווער-פערוואונדעט א דורכגעהער

(א) אויף ראקאטשינער גאס נעבען לאקאל פון 9. קאמיסאריאט האט א פערבלאנדזשעטע קויל פלוצלינג געטראפען דעם דורכגעהער אדאם פיאנט־קאוויטש פון ראקאטשינער 56. די קויל האט פיאנטקאוויטש'ן געטראפען אין קאפ אריין און איהם שווער פערוואונדעט. אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. די פאליציי פיהרט אן אויספארשונג פון וואנען די קויל איז געקומען און ווער ס'האט געשאסען.

היינט און פאלגענדע טעג!

דאס בעריהמטע ווערק פון דער וועלט-פראדוקציע א. נ.

סינג-סינג

אין די הויפט-ראלען:

SPENCER TRACY,

BETTE DAVIS

אויסער'ן פראגראם: כלאנג-צונאבע

Paramount און P.A.T.

אנהויב 4 נאכם. שבת און זונטאג 12 בייט.

אהרן ריז

אין לאָדז איז איז עלטער פון 44 יאָהר געשטאָרבען אהרן לין, וועלכער האָט א סך פון זיינע יאָהרען צוועקגעגעבען פאַר „טאָז“. אהרן לין האָט ביי פיל הונדערטער אָרימע יודישע קינדער, וועלכע געניסען פון דער הילף פון „טאָז“, זיך דערוואָרבען דעם גוטען נאָמען פון אַן'איבערגע-געבענעם פריינד. דער פערשטאָרבענער איז געוועי א טעטיגער מיטגליד פון „אפיעקונעס“ ביי „טאָז“ ער איז אויך געוועז הויפט-אַפּיעקון ביי א פאָוו-שעכנער שול. ביי פערזאָרגען אָרימע יודישע קינ-דער מיט שפייז, מיט אָברוה אויף זומער-קאָלאָניעס איז אהרן לין שטענדיג געווען גרייט אויף קרבנות

די לאָדזער נאַציס פיהרען „אידעאישע ויכּוחים“

(א) נעכטען ביינאַכט איז אין לאָקאַל פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען (האַקענקרייצלער), פּיעט-רקאָווער 259 אַ געשלעג אויפ'ן באַדען פון אינער-ליכע מיספערשטענדענישן צווישען די מיטגלידער.

אין רעזולטאַט פון געשלעג איז שווער פער-וואונדעט געוואָרען מיט אַ טעמפען געוועהר, דער 27 יעהריגער יאַן פאלטשעווסקי פון פאָמאַרסקאַ 32 וועלכער געהער אויך צו דער נאַציאָנאַל סאָציאַליס-טישער אָרגאַניזאַציע.

דער פערוואונדעטער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

זעלבסטמאָרדען

(א) אויף קאזשענראָווסקיעגאָ 28 האָט זיך פערסמט די 25-יעהריגע האַליגאַ יאַדוויקיעצקאַ.

די זעלבסטמערדערין איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל פון דער קראַנקען-קאַסע.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאָלג. טעג!

גרויסער דאָפּעלטער פראָגראַם:

— I —

„די שקלאַפין פון מאַנדאַלאַי“

אין די הויפּט-ראָלען:

WARNER OLAND

און RICARDO CORTEZ

— II —

„כ'וויל נישט וויסען ווער דו ביזט“

מיט Szöke Szakall

און Liana Hayd

אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 פריה.

פאַר-קורסען פאַר געזעלען

זענען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער האַנדווערקער-קאַמער

כּדי לייכטער צו מאַכען די קאַנדידאַטען אויף געזעלען-עקזאַמענס, וועלכע האָבען נישט גענוגענד קיין פאַך-שולען, אָפּצוגעבען דעם עקזאַמען, האָט די לאָדזער האַנדווערקער-קאַמער בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען פאַך-צובילדונגס-קורסען.

די קורסען וועלען זיך שוין אָנהויבען אין חודש יאַנואַר און וועלען דויערען גאַנצע 5 חדשים. אַזעלכע קורסען וועלען געבילדעט ווערען אין לאָדז און קאַליש.

אויף די קורסען וועלען אָנגענומען ווערען קאַנדידאַטען פון די געגענדען וואו ס'זענען נישט פערהאַן קיין פאַך-פאָרטבילדונגס-קורסען, אויב די אָפּמאַכען פון די קאַנדידאַטען זענען רעגיסטרירט אין דער האַנדווערקער-קאַמער. נאָר אַזעלכע קאַנדידאַטען וועלכע האָבען פערענדיגט די פּראַקטיק ביי אַ דיפּלאָמירטען מייסטער פאַר'ן 1 יולי 1932 וועלען בעפרייט ווערען פון דער פליכט פאָרצו-שטעלען אַ רעגיסטרירטען אָפּמאַך.

איינשרייבונגען פון קאַנדידאַטען נעהמט אָן די האַנדווערקער-קאַמער, די קאַנדידאַטען מוזען אָפּגעבען אַ ביטע וועגען צונעהמען זיי אויפ'ן קורס און אָפּצאָהלען 30 זלאָטיס.

אייער באַגאַזש ווערט אָפּגענומען פון דערהיים אין צוגעשטעלט קיין ארץ-ישראל דורך

PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6

בילינג און שנעל. קלינגט טעל. נומערן 129-25 און 247-75

אזשעל איז ווידער אין לאָדז

ער האָט בעקומען „אַן'אייזערנעם בריף“, — די אויס-פאָרשונג ווערט ווייטער געפיהרט

(א) בשעתו איז געווען בעקאַנט די גרויסע אַפּעראַ פון פערזיכערונגס - אַגענט לייב אזשעל, וועלכער האָט דורך זיינע מאַכינאַציעס בע'עוולה'ט א רייה אַדוואָקאַטען, דאָקטוירים, פאַבריקאַנטען, מלוכה- און זעלבסטפערוואַלטונגס - בעאַמטע.

אזשעל האָט רעפּרעזענטירט א רייה פערזיכע-רונגס-געזעלשאַפטען, ער האָט אָבער אין זייער נאָ-מען געמאַכט לינקע געשעפטען פאַר זיך אויף פאָל-גענדען אופן:

קומענדיג צו א קליענט מיט א פאָרשלאַג וועגען א לעבענס - פערזיכערונג, האָט אזשעל כּדי צוצוגע-בען חשק דעם קליענט ערקלערט, אַז ער קען נעמען דעם פערזיכערונגס - אָפּצאָהל אין וועקסלען אויף א יאָהר פאָראויס, ווייטער האָט ער ערקלערט אַז אין מאָ-מענט ווען די פערזיכערטע וועלען בעקומען די פּאָ-ליסען, קענען זיי אויך בעקומען א הלואה פון 10 ביז 15 טויזענד זלאָטיס אויף לאַנגע טערמינען.

פיל מענשען זענען איינגעגאַנגען דערויף און האָבען געגעבען אזשעל'ן וועקסלען אויף די הלוואות וואָס זיי דאַרפען בעקומען, די וועקסלען האָט ער אָבער דיסקאָנטירט ביי פערשידענע דיסקאָנטערען און נישט אין דער געזעלשאַפט; ביים ערלעדיגען די דאָזיגע טראַנזאַקציעס האָט אזשעל פערהאַלטען וועקסלען אויף גרויסע סומעס. אזשעל האָט אויסגע-שטעלט די בלאַנקאָ וועקסלען און די אויסשטעלער האָבען געמוזט צאָהלען, ערשט דעמאָלט ווען אויך די דיסקאָנטערען זענען בע'עוולה'ט געוואָרען דורך אזשעל'ן האָט מען מיטגעטיילט דער פּאָליציי, אזשעל איז דעמאָלט אַנטלאָפען קיין אויסלאַנד.

איצט איז אזשעל צוריקגעקומען קיין פּוילען מיט „אַן'אייזערנעם בריף“ און קען נישט אַרעסטירט ווערען, די פּאָליציי פיהרט די ווייטערדיגע אויס-פאָרשונג.

נישט געקענט מאַכען די חלוקה

און צוליב דעם אַריינגעפאַלען

דעם 16 אויגוסט האָבען זיך אַריינבעקומען גנבים אין דער וואוינונג פון אלתר זיידע אויף פּאָ-לודניאָוואַ גאַס, די גנבים האָבען אויפגעבראָכען די קאַסע, פון וואַנען זיי האָבען צוגענומען וועקס-לען, ווערט-פּאַפּירען און 7000 זלאָטיס מזומן, די גנבים האָבען לאַנג נישט געוואַרט און ווי נאָר זיי זענען אַרויס פון זיידעס וואוינונג, זענען זיי אַריין אין אַ שכנוה'דיגען טויער און זיך צו-טיילט מיט'ן רויב.

דערווייל האָט זיך זיידע אויפגעכאַפּט פון'ן שלאָף, ער האָט בעמערקט די גנבה און האָט גע-מאַכט אַ טומעל, מ'האָט זיך געלאָזט נאָכיאָגען די גנבים און מ'האָט זיי טאַקע געטראָפען אין טויער, וואו זיי האָבען זיך געטיילט מיט דער גנבה. סאיז געלונגען איינעם פון זיי צו פערהאַלטען, די איבריגע זענען אַנטלאָפען. דער פערהאַלטענער, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז געווען אַ געוויסער יעקב גאָלדמאַן, ביי איהם האָט מען געפינען 1580 זלאָטיס מזומנים. דער פערהאַלטענער האָט זיך אָפּגעזאָגט אָנצוגעבען די נעמען פון זיינע שותּפים גאָלדמאַן איז נעכטען דורכ'ן גריכט פערמשפּט געוואָרען פאַר אַנטיילנעהמען אין דער גנבה אויף 2 און אַ האַלב יאָהר טורמע.

קליינער פעליעטאָן

דער גאַלדענער בעכער

— ווער-מיר-גוטס-גינט אַזוי געווינען, ווי לאָדז האָט דאָס מאָל געוואונען! — זאָגט שמיל-שמעלקי — אָט דאָס הייסט מזל!... גאָרנישט אַריינגעלעגט, און אַרויסגענומען!... געוואונען אָהן בויך-קרעמפּע-ניש, און אָהן האַריד-קלעמעניש!...

ס'איז קענען דעם — זאָגט שמיל-שמעלקי — קענען די טשעכישע שטאָט ברין, וואָס האָט געזאָלט געהן אויף באָקס-קולאַקעס מיט לאָדז, און זי האָט זיך צוריקגעצויגען, אַזוי אַז לאָדז האָט דורך אַ „וואַל קאָווער“ געוואונען דעם בעכער פונם פּרינער מאַ-גיסטראַט...

נישט געטון אַ פינגער אין קאַלט וואַסער, נישט געהויבען אַ פּלייצע, און געקריגען בחינם אַ גאָל-דענעם בעכער — אפשר גאָר אַן'אליהו-הנביא-כּוס! איין קליינינקייט!

עס איז מיר אַ חידוש, וואָס מען מאַכט נישט דעריבער קיין גרויסען יום-טוב מיט מוזיק און טענץ! אי עס וואָלט זיך געלוינט, אי עס וואָלט געווען אַ כּבוד — די טשעכען האָבען בעקומען די „באַיצעס“ פאַר די לאָדזער קולאַקעס, האָבען זיי זיך דערשראָ-קען...

זיי האָבען מסתּמא געהערט פון די באַלוטער און כאָינער „אויפטוער“ — האָבען זיי זיך צוריקגע-צויגען.

מ'קאָן קיין חכם נישט זיין — ביי די יאַטען אונ-זערע קאָן אַמאָל זיין פערבעהאַלטען אַ טויט-שלעגער אין דער העגדשקע — און דערנאָך גאָה לאָדז זיי צום ונתנה תוקף און זעץ זיי אַריין אויף אַ טאַג...

מוחל טובות, נאָט ענק ס'בעכער'ל, און זיצט מיר לחיים ולשלום אינדערהיים!

וואָלקאָווער שמאַלקאָווער, און זאָל מען אייך נישט זעהן פאַר די אויגען.

שמילשמעלקי

זיך פאַרגעשטעלט אלס געהיים-אַגענט

און בערויבט אַ נאַאיווען מענשען

(א) אַנטאָני פּאָקטשינסקי, פון נאַפּיורקאָוו-סקיעגאָ 37 האָט זיך געמאָלדען אין דער פּאָליציי און אָפּגעגעבען אַ מעלדונג וועגען אַן'אָריגי-נעלען שווינדעל.

ווען פּאָקטשינסקי איז שפּעט ביינאַכט אַדורכגע-גאַנגען דורכ'ן ריימאָנט-פּלאַץ איז צו איהם צוגע-גאַנגען אַ פּערשוין און ערקלעהרענדיג, אַז ער איז אַ געהיים-אַגענט, האָט פּאָקטשינסקי'ן אַוועק-געפיהרט אין אַ זייטיג געסעל און דאָן דורכ'ן פּעלד ביזן טייך יאַשען, וואו ער האָט פּאָקטשינסקי'ן אַראָפּגעצויגען אַ פּוטער, צוגענומען עטליכע הונ-דערט זלאָטיס און נעלם געוואָרען.

די פּאָליציי זוכט דעם רויבער.

ווער ווייס?

דעם 13. נאָוועמבער איז אַוועק פון דער-היים און איבערגעלאָזט אַ מאַן און 3 קינדער די 30 יעהריגע רחל פרום-קאַהאַן פון לאַגעווניצקאַ-גאַס 22. נידריגער וואוקס, שאַטין, טראָגט אַ גראָ-נאַט-מאַנטעל מיט אַ ברוינעם פוטער קאָלנער.

שטורמדיגע צייטען

ראָמאַן

37

— דאָס וועט צו קיין שום רעזולטאַטען נישט ברענגען. עס וועט נאָר פאַלען אַן'אומזיסטער קרבן. עס איז קיין שום צווייפעל נישט, אַז ווי נאָר אימיצער וועט זיך אַראָפּלאָזען אויף א שטריק אין דער הייל אַריין, וועט איהם סעלים-כאַן, נישט טראַכטענדיג לאַנג, דערשיסען.

— זענט איהר דערפאַר, אַז מ'זאָל וואַרטען?

— דאָס איז דער איינציגער אויסוועג און לויט מיין מיינונג דער בעסטער אויסוועג. איך בין זיכער, אַז ווען איהם יועט שטאַרק אָנהויבען צו פייניגען דער הונגער, וועט ער זיך אונטערגעבען. מענשען, וואָס זענען שטאַרק אויסגעהונגערט, זענען פעהיג אויף אַלץ, אַפילו זיך איבערצוגעבען אין די הענט פון תּליון... וואַרט צו, אין עטליכע שעה אַרום וועט ער זיך יודער בעווייזען אין דער עפענונג פון דער הייל.

— איך מיין, אַז סעלים כאַן וועט גיכער אויס-קלויבען א הונגער-טויט, — האָט דער פּאָלקאָווניק לעשניעווסקי געזאָגט נאָך א ווײַלע פערטראַכט זיך, — דאָס איז א מענש מיט א שטאַרקער עקשנות.

— זאָל זיין א הונגער-טויט, אַבי מיר זאָלען פטור ווערען פון דעם געפעהרליכען מענש — האָט קאַראַלאָוו געענטפערט.

* * *

עס זענען פערביי עטליכע שעה און סעלים-כאַן האָט זיך נישט בעוויזען. עס האָט שוין אָנגעהויבען ווערען טונקעל, די נאַכט האָט זיך ווי א ריזיגע פלעדערמויז אַראָפּגעלאָזט איבער די בערג.

קאַראַלאָוו האָט בעפוילען אָנצוצינדען א פייער, קעגענאיבער דער הייל האָבען גענומען פלאַקערען טרוקענע צווייגען. דער שטאַרקער ווינט האָט אָבער געיאָגט דאָס פייער אין דער אַנטקעגענגעזעצטער ריכטונג, אַזוי אַז אַלע ווײַלע איז אַרום דער הייל געוואָרען טונקעל.

אויף יעדען טריט און שריט זענען געשטאַנען אויסגעשטעלט וואַך-פּאָסטענס. עטליכע צעהנדליג סאָלדאַטען זענען געזעסען פּונקט אַנטקעגענאיבער דער הייל און האָבען כּסדר געקוקט, נישט אַראָפּ-לאָזענדיג די אויגען פון דער עפענונג.

שוין די צווייטע נאַכט ווי דאָס מיליטער איז געווען וואַך. קאַראַלאָוו גופא איז אויך געווען שטאַרק מיד. ער האָט געפיהלט ווי די אויגען קלעפּען זיך איהם פאַר שלאָף, אָבער ער האָט נישט געוואָלט אַנשלאָפען ווערען, מורא האָבענדיג אַז די וועכטער קאָנען פערנאַכלעסיגען זייערע פליכטען. ער איז דע-ריבער כּסדר אַרומגעגאַנגען איבער אַלע וואַך-פּאָסטענס און קאָנטראָלירט, צי זיי האָבען נישט אַמאָל איינגעדרימעלט.

קאַראַלאָוו האָט א קוק געטון אויפ'ן זייגער. ס'איז שוין געווען באַלד צוועלף מיטען-נאַכט. סעלים-כאַן האָט זיך נאָך אַלץ נישט בעוויזען.

— ער מוז נאָך נישט זיין אַזוי שטאַרק הונ-געריג... — האָט קאַראַלאָוו געזאָגט צו די אָפיצירען

— ס'קאָן זיין, אַז ער שלאָפט זיך איצט געשמאַק — האָט איינער פון די אָפיצירען בעמערקט,

— און מיר דאָ אַלע זענען וואַך און טוען קיין אויג נישט צו. מיר היטען איהם ווי יענעם לעגענ-דאַרישען קעניג וואָס שלאָפט אין הייל...

— איך פערזיכער אייך, אַז אויב ער שלאָפט, שלאָפט ער זעהר אומרוהיג... — האָט קאַראַלאָוו בעמערקט.

עס זענען ווידער פערביי עטליכע שעה און סעלים-כאַן האָט זיך אַלץ נישט בעוויזען. די פלאַ-מען האָבען דאָ העלער, דאָ טונקעלער, בעלויכטען די הייל און ס'זענען געווען מאָמענטען, ווען דער שטאַרקער ווינט האָט אַזוי געיאָגט דאָס פייער, אַז די הייל איז אויף עטליכע רגע'ס פערזונקען גע-וואָרען אין א געדיכטער פינסטערניש.

די סאָלדאַטען און אָפיצירען זענען שוין געווען טויט מיד. חוץ דעם האָט דער קאַלטער בארג-ווינט דורכגענומען די ביינער און נאָך מעהר געמאַכט שלעפעריג. אַ סך סאָלדאַטען האָבען בגנבה געכאַפּט אַ דרימעל; אַפילו די, וואָס זענען געשטאַנען אויף דער וואַך אַנטקעגענאיבער דער הייל, האָבען אַלע ווײַלע צוגעמאַכט די אויגען. אָבער דערהערענדיג די טריט פון'ם אָפיצער, וועלכער איז אַרומגעגאַנגען און זיי געהיט, אַז זיי זאָלען נישט איינשלאָפען, האָבען זיי זיך צוריק אויסגעגלייכט און וואַטער געהיס.

אַזוי איז דורך די נאַכט. קאַראַלאָוו איז שוין געווען אומגעדולדיג. אויך די סאָלדאַטען און אָפיצירען האָבען אַרויסגעוויזען אַן'אומגעדולדיגקייט. שוין באַלד צוויי מעת-לעת, ווי זיי בעלאַגערען סע-לים-כאַנ'ען און יענער האָט גאָרנישט בדעה זיך אונטערצוגעבען!

אָבער ווי לאַנג וועט ער דען קענען אויסהאַל-טען? צי וועט זיך דען ענדליך זיין עקשנות נישט ברעכען! דער הונגער איז א צו-מעכטיגער שווערד, אַז אַפילו אַזאַ שטאַרקער מענש ווי סעלים-כאַן זאָל נישט פאַלען אונטער'ן קלאַפּ פון דעם דאָזי-גען געוועהר.

איבער די בערג געהט אויף די זון. ערגעץ פון זעהר ווייט הערט זיך דער גערויש פון א וואַ-סער-פאַל. די פּנימ'ער פון די סאָלדאַטען און אָפי-צירען זענען בלאַס און אויסגעמאַטערט פון צוויי נעכט נישט שלאָפען. קאַראַלאָוו קוקט מיט א פאַר-שעגדיגען בליק אויף דער עפענונג פון דער הייל. צום טייוועל, פאַרוואָס בעווייזט ער זיך נישט, דער דאָזיגער סעלים-כאַן! האָט איהם דער הונגער נאָך אַלץ נישט געגעבען צו שפּירען זיינע שרעקליכע נעגעל? און אפשר ליגט שוין איצט סעלים-כאַן און קאַרטשעט זיך פאַר הונגער?

— העי, סעלים-כאַן! — שרייט קאַראַלאָוו אַריבער. — איך, פירשט קאַראַלאָוו, זאָג דיר, אַז דו זאָלסט זיך בעסער אונטערגעבען! נו, בעוויז זיך, לאָמיר הערען וואָס פאַר א פאָדערונגען דו שטעלסט! נו, פאַרוואָס בעווייזטו זיך נישט?

סעלים-כאַן האָט זיך אַלץ נישט בעוויזען. עס זענען ווידער פערביי עטליכע שעה. די זון איז שוין הויך געשטאַנען אויפ'ן הימעל און געברענט די פּנימ'ער פון די סאָלדאַטען. קאַראַלאָוו האָט אַלע ווײַלע געוואָרפען א בליק אויף דער הייל, זייענדיג זיכער, אַז אָט-אָט וועט זיך סעלים-כאַן בעווייזען; אָבער עס זענען ווידער פערביי עטליכע שעה און קיין סעלים-כאַן האָט מען אַלץ נישט געזעהען.

עס איז ווידער געקומען צו פאָהרען דער פּאָל-קאָווניק לעשניעווסקי, וועלכער איז געוועזען אָפּגע-פאָהרען אין שטאָט אַריין.

— נו, וואָס הערט זיך פירשט? — האָט לעש-ניעווסקי געפרעגט קאַראַלאָוו'ן.

— אַן'עקשן! ער בעווייזט זיך נישט, עס קאָן זיין, אַז ער ליגט שוין אַן'אויסגעמאַטערטער פון הונגער און קאָן זיך נישט ריהרען פון אָרט, — האָט קאַראַלאָוו געענטפערט.

אַרום פיר א זייגער ביי טאָג האָט זיך אויף דער ליניע פון די ערשטע וואַך-פּאָסטענס בעוויזען א יונגעל פון א יאָהר ניין-צעהן. דער וואַך-פּאָסטען האָט איהם אָפּגעשטעלט:

— מ'קאָן דאָ נישט געהן, נו, האַידא, מאַרש צוריק!

— איך דאַרף צום פירשט קאַראַלאָוו, — האָט דאָס יונגעל נאַאיוו געענטפערט.

— צום פירשט קאַראַלאָוו — דו? — האָבען זיך די סאָלדאַטען געוואונדערט: — וואָס האַרפסטו איהם?

— איך דאַרף איהם האָבען.

— דו? כאַ-כאַ-כאַ! האָבען זיך די סאָלדאַטען צולאַכט, אָנקוקענדיג דאָס דאָזיגע אָבגעריסענע, באָרוויסע בארג-יונגעל, — זאָג, וועגען וואָס פאַר אַן'ענין דאַרפסטו עס האָבען דעם פירשט?

— כ'קאָן נישט זאָגען. דאָס קאָן איך זאָגען בלויז דעם פירשט קאַראַלאָוו אַליין.

— און אונז נישט?

— ניין.

— בשום אופן נישט? — האָבען זיך די סאָל-דאַטען געוויצעלט.

דער יונגעל איז געוואָרען אומגעדולדיג.

— פיהרט מיך צו דעם פירשט קאַראַלאָוו! — האָט ער ביינו אַ זאָג געטון.

זעהענדיג, אַז דאָס יונגעל מיינט די זאַך ערנסט האָבען איהם די סאָלדאַטען אוועקגעפיהרט צו קאַ-ראַלאָוו'ן.

— צו מיר דאַרפסטו? איך בין קאַראַלאָוו, — האָט דער פירשט זיך אָנגערופען, בעטראַכטענדיג דאָס יונגעל.

— צו אייך, אָט האָט איהר א צעטעלע! — האָט דער יונגעל אַרויסגעצויגען פון טאַש א שטי-קעל פּאַפּיר און עס דערלאַנגט קאַראַלאָוו'ן.

קאַראַלאָוו האָט גענומען דאָס שטיקעל פּאַפּיר און דורכגעלייענט אויף רוסיש:

„אָו טעביאַ קניאַז, קאַרמאַן דיריאַווי (ביי דיר פירשט, איז די קעשענע געלעכערט)....

סעלים-כאַן“.

קאַראַלאָוו האָט נאָך'ן דורכלייענען די פּאָר שורות געמאַכט אַזאַ מינע, ווי מ'וואָלט איהם פּלוצ-לינג אָפּגעגאָסען מיט אַ שעפעל קאַלט וואַסער: וואָס איז דאָס? א צעטעלע פון סעלים-כאַנ'ען? איז ער גאָרנישט אין דער הייל? ! וואָס טוט זיך דאָ אַזעלכעס?...

(ווייטער מאָרגען)

א נדנים-שווינדלער

(יא) סימה קוך פון דרעווינאווסקא 9 האט געמאלדען דער פאליציי, אז זי איז בעשווינדעלט געווארען דורך א געוויסען אליה הערזאן פון פליסאצקא 6.

הערזאן האט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק בעקענט מיט סימה קוך און ערקלעהרט, אז ער וויל מיט איהר חתונה האבען. א קאנטא אויף דעם נאמען האט ער גענומען אין פערשידענע ראטעס 600 זלאטעס מזומנים. ווייטער האט ער אויסגענארט פערשידענע זאכען פאר עטליכע הונדערט זלאטיס און איז נעלם געווארען. די פאליציי האט אנגעהויבען אנ'אויספארשונג נאכען הערסאנ'ען.

גנבות

(יא) עדא גינטער פון פירמאוויטשא 12 האט געמאלדען דער פאליציי, אז אויף דער נארוטאוויטשא גאס איז זי בעפאלען געווארען דורך 2 פערזאנען, וועלכע האבען ביי איהר ארויסגעריסען דעם האנד-בייטעל מיט איבער 100 זלאטיס געלד אין זעגען ענטלאפען.

אין דער וואוינונג פון יונתי ראזענבלאט אויף קאשטשושקי 32 האבען זיך אריינבעקומען גנבים און צוגעגנבעט מלבושים און אנדערע ווערט זאכען פאר 2000 זלאטיס.

וואנדא לאנקאפ פון זשווירקי 12 האט געמעלדעט דער פאליציי, אז פון איהר געוועלב אויף פיעטריקאווער 4 האט מען ארויסגעגנבעט א פעלץ פאר 2.200 זלאטעס.

אין אלע פאלען זוכט די פאליציי די גנבים.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אין טויער אויף מארישינער 3 האט מען געפונען א קינד פון עטליכע וואכען. נעבען דעם קינד האט מען געפונען א צעטעלע, אז דאס קינד איז אלט 3 וואכען און הייסט לוציא. די פאליציי זוכט די מוטער. דאס קינד איז אפגעגעבען געווארען אין דער שטאטישער ערציהונגס-היים.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע
הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.

פראפעסיאנעלע פעראיינען פאדערן
צו זיין רעפרעזענטירט אין ארבייטס-פאנד

(א) די לאדזשער פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען אויסגעארבייט א מעמאריאל צום מיניסטעריום פאר סאציאלער שוץ וועגען דעם אנטייל פון פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען און די פערוואלטונגען פון „פונדוש פראצי".

אין מעמאריאל ווערט אנגעוויזן, אז דער „פונדוש פראצי" שטיצט זיך אין גרעסטען טייל אויף די פינאנצען, וועלכע ווערען גענומען פון דער ארבייט. אין מעמאריאל ווערט פארלאנגט צו שאפען ביי דער הויפט-פערוואלטונג און ביי דער וואיעוואודזשעווער קאמיטעטען פון „פונדוש-פראצי"-ראטען, וועלכע זאלען ארויסגעבען זייערע מיינונגען אין יעדען בעשלוס.

זופען-ווירפעל „גראף" בעסטע קוואליטעט
פאדערט איבעראל!
כשר
„GRAF"
Buljon w kostkach
בהשגחת הרב ר' ישעי' פירסט שליט"א, רב „עדת ישראל". וויען.

פון „התאחדות"

אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראייניגונג מיט „גורדוניה" איז פארגעקומען א בעראטונג פון „התאחדות" מיט די „גורדוניה" הנהגה אין לאדז וועגען פערשטארקען די ציוניסטישע ארבייט בכלל און פארטייאישע בפרט אין אונזער שטאט. נאך דער דיסקוסיע, אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט די ה"ה פראפ. ברעטהאלץ, גרשון ליכטענשטיין, אליהו ליפעל, משה ראסין, זאב ווינער, ווערט בעשלאסען רעארגאניזירען דעם סעקרעטאריאט, אדורכפיהרען א איבער-רעגיסטראציע פון אלע מיטגלידער, אלע עלטערע חברים פון „גורדוניה" מוזען אריינטרעטען אין „התאחדות". אנהויבען א פערשטארקטע קולטור-ארבייט דורך ארגאניזירען קורסען, רעפעראטען, פאלקס-אוניווערזיטעט א. אז. וו.

פון „וויזא"

היינט 4 א זייגער נאכמיטאג וועט אין אייגענעם לאקאל פון „וויזא", פיעטריקאווער 86, פארקומען די ערשטע לעקציע פון ד"ר נ. ארמיאן פון ציקל „וואס דארפען מיר וויסען וועגען ארץ-ישראל". מיטוואך, דעם 27-טען אין אווענד קומט פאר א געזעלשאפטליכער טיי, פערבונדען מיט א רעפעראט פון ד"ר י. שאשקעס א. ד. ט. „מיינע איינדרוקען פון א פליה קיין ארץ-ישראל און באגדאד". דער רעפעראט וועט זיין אילוסטרירט מיט ליכט-בילדער.

דער אריינגאנג איז פריי פאר מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	95.00
3 פראצענטיגע בוראוולאנע	40.00
4 " דאלארובקא	52.40
7 " סטאביליזאציע (אמ.)	61.50
5 " ווארשאווער ס.ב. 1934	50.00
5 " לאדזער	45.75
ענגלישער פונט	26.26
דאלאר אפיצ. 532 נישט-אפיציעל	5.30
גאלד-דאלאר	9.00
גאלד-רובל	4.75
דייטשער מארק	1.54

טעאטער, מוזיק און פארוויילונג
(קאמוניקאטען)

די לעצטע פארשטעלונגען פון דזשעק רעכטצייט אין פילהארמאניע

דער בעקאנטער אמעריקאנער ארטיסט דזשעק רעכטצייט, וועלכער טרעט איצט אויף אין פילהארמאניע שפילט שוין די לעצטע פארשטעלונגען אין לאדז, עס איז כדאי צו בעמערקען, אז די פיעסע וואס ווערט איצט געשפילט „דער גאליציאנער חתן" געהט בסדר מיט גרויס ערפאלג. דידאזיגע פיעסע האט א שפע פון הומאר, געזאנג און טענץ, דזשעק רעכטצייט און דער גאנצער אנסאמבל זענען אין זעהר פאסיגע ראלען.

היינט ווערט געשפילט „דער גאליציאנער חתן" צו ביליגע פרייזען.

פון פוילישען טעאטער

היינט 8.30 אווענד ווערט אין שטאטישען פוילישען טעאטער געשפילט „קזשיק".

שבת 4 נאכמיטאג וועט געשפילט ווערען פאר יוגענד „פאן דאמאזי".

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, ד. 27-טען נאוועמבער

6.34 גימנאסטיק. 6.50 פליטען. 8 אודיציע פאר שולען. 11.57 צייט-סיגנאל. 12.03 ידיעות. 12.15 צי קען מען לעבען אהן פלייש? — שמועס. 12.30 קאנצערט. 1.25 הויזווירטשאפט. 1.30 מוזיק. אודיציע פון פליטען. 3.12 לאדזער בערזע. 3.15 עקספארט. 3.20 ווארשאווער בערזע. 3.30 פארטעפיאן - קאנצערט. 4 „די, וואס מ'הערט נישט" — שמועס פאר קינדער. 1.20 געזאנג. 5 „מיר דיסקוסירען". 5.50 „די וועלט לאכט". 6 קאנצערט. 6.30 פעליעטאן. 6.45 פליטען. 7.20 רעקלאמע-קאנצערט. 7.35 ספארט. 7.50 אקטועלער רעפארטאזש. 8 פרעהליכע אודיציע. 8.45 אווענד-ידיעות. 9 פון שאפינ'ס שאפונגען. 9.35 ליטעראריש סקיצע. 9.50 שמועס. 10 טאנץ-מוזיק. 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 טאנץ-מוזיק.

Dr.
Wołkowyski
ציגעלנאם 11, טעל 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אווענד.

ראדיא - ווינקעל

דיסקרעטע רעקלאמע

אמעריקא האט גענומען בענוצען זיך מיט א מעהר סובטעלער רעקלאמע, אט אזוי, למשל:

עס דארף פארקומען א קאנצערט פון א בערירהמטען ארקעסטער. איידער די אודיציע הויבט זיך אן, ווענדעט זיך דער דיריגענט צום פובליקום, וואס געפינט זיך אין הער סטודיא, אז בשעת דעם נומער, וואס דארף באלד קומען, זאל מען לויט דעם סימן, וואס ער וועט געבען, בלייבען פולקאם שטיל-שווייגענד.

און אט איז לויטן געגעבענעם צייכען, געווארען איננאנצען שטיל. דא געהט צו דער דיריגענט צו צום מיקראפאן און גיט א פרעג:

— וואס איז דא געשעהען? וואס רוישט עפעס אזוי?

ווערט ווידער שטיל. די הערער זיצען אונגעדולדיג און ווארטען אפ. דא געהט צו דער דיריגענט שוין מיט א פערלייכטערטען אטעם און גיט א זאג אריין:

— אהא, איך ווייס שוין, דא איז. אדורכגעפאהרען אנ'אויטא פון דער מארקע „קרייסלער".

די איטאליענישע אקציע געגען די סאנקציעס

אינם לייט-ארטיקעל אונטערן קאפ „דער ענטפער פון רוים" שרייבט דער „ראדיא-קאריערע":

„עס איז נישט הערלאזבאר דאס פעלשען און די פעהלערהאפטע אינטערפרעטירונג פון איטאליענס ציוויליזאטארישע טעזען! דערויף גיבען אכטונג איידעלע אינדיווידואומס, מיט וועמענס ווערטער עס רעכענען זיך אלע, וועלכע קענען זיך בענוצען מיטן מיקראפאן, אט דעם בעסטען געוועהר צום פאלעמיזירען, אפליקענען שקרים, אינפארמירען די אויסלענדישע ראדיא-הערערס אביעקטיוו און ווי אזוי די זאבלאגע איז אין דער ווירקליכקייט. פאריגע וואך האט גערעדט דער מיניסטער פאר פראפאגאנדע גראף ציאנא. געווען איז דאס זיין צווייטע רעדע, וואס מ'האט איבערגעגעבען קיין אמעריקע. מיט פאשיסטישער קלארקייט און פינקטליכקייט האט ער גערעדט צו די אמעריקאנער הערערס וועגען דער קאלאניזאטארישער ארבייט פון איטאליע און כאראקטעריזירט די שטימונג, וואס הערשט צווישען די זעלנער צוליב די סאנקציעס, די איטאליענער האבען א גוטען זכרון, אנ'אייזערנעם, זיי וועלען געדענקען, ווער עס איז איצט געווען זייער פריינד און ווער — זייער שונא.

אויף די זעלבע טעזען שטיצט זיך מארקאניס רעדע, וואס איז איבערגעגעבען געווארען קיין אמעריקא: פונקט ווי די יעקעם האבען קאלאניזירט אמעריקא און געשיצט דערביי די ארבייט פון די קאלאניסטען פאר אנפאלען מצד די רויט-הויטיגע — אזוי שטעלען היינט אויף די איטאליענער דעם שטערען געגען די עטאפיער און בעפרייט אזוי נאך די שקלאפען, וועט צוקומען צו די אוצרות פון דאזיגען לאנד, וועלכע זענען נאך ביי היינט-צו-טאג נישט אויסגענוצט געווארען לטובת דער וועלט-קולטור...

אבער הער, וועלכער געהט פאראויס כדי צו בעפרייען. היילען, רעטען, ציוויליזירען, דער מוז זיגען. אזוי איז דאס געזעץ פון דער געשיכטע".

ראספוטין און זיין יודישע געליבטע
(שטורמענדע לעבענס - געשיכטע דערציילט פון איהר אליין)
איבערגעגעבען פון ה. אקערמאן.

און כאטש ראספוטין איז געווען א גוטער ברודער מיט דער צאריצע און אזוי מיט געהויבענע שטאטבע פעטערבורגער דאמען פון דער הויכער געזעלשאפט, פונדעסטוועגען פלעגט ראספוטין אויך נישט „פערנאכלעסיגען" די פעטערבורגער פראסטיטוטקעס (גאסען-פרויען) און מיט זיי פלעגט ער אויך א לעב טון... אבי נאר זיי זענען געווען יונג און שעהן... און געהייסען האט עס, אז ער חבר'ט זיך מיט זיי, כדי זיי ארויפצופיהרען צוריק אויפ'ן גלייכען וועג, פון יועלכען זיי זענען ארונטערגעגאנגען...

און אט מאכט זיך איינמאל אזא געשיכטע. דאס איז געווען אין אנ'אווענט. נעמי איז יענעם אויפדערנאכט אוועקגעגאנגען אין פעטערבורגער שטאט-טעאטער. ראספוטין האט איהר טאקע צוגעשיקט א בילעט מיט א פאר ענטשולדיגונגס-ווערטער, אז ער וואלט מיט איהר מיטגעגאנגען, איז ער אבער זעהר פארנומען יענעם אווענט. איז נעמי אליין אוועקגעגאנגען, און נאכ'ן טעאטער האט זי זיך געדארפט טרעפען (ארום האלבע נאכט) מיט ראספוטינ'ען ביי איהר אין הויז...

ראספוטין האט שטענדיג געהאט ביי זיך די שליסלען פון נעמי'ס צימערען, און ווען ער האט געוואלט האט ער געקענט אריינגעהען צו איהר אין הויז. איז זיך ראספוטין מישב יענעם אווענט, אז ער וועט מאכען א הוליאנקע ביי נעמי'ן (נאדיאן) אין הויז.

צי ער האט עס אומיסטען געטון דאן, אום אפצוברעכען מיט נעמי'ן, צי גלאט אזוי, ווייסט עס נעמי נישט איצטער צו זאגען, אבער ער האט יענעם אווענט גענומען און צו נעמי'ן אין הויז ארויפגעבראכט עטליכע יונגע פעטערבורגער פראסטיטוטקעס, און פרעגט שוין נישט וואס ס'האט זיך דארט אין הויז אפגעטון...

צו די יונגע פרעהליכע מיידלעך האט ראספוטין אויך איינגעלאדען זיינע עטליכע גוטע פריינט, אפיצירען (מיט וועמעס יוויבער ראספוטין האט אויך געפיהרט א ליבע), און ס'האט זיך געטון אויף טיש און אויף בענק...

ווען נעמי איז אהיים געקומען פון דעם טעאטער, האט זי געטראפען ביי זיך אין הויז די אומגעריכטע געסט. און וואס זי האט געזעהן האט זי נישט געגלויבט איהרע אייגענע אויגען: אלע מיידלעך זענען געווען נאקעט אויסגעטון, יוי די מאמע האט זיי געהאט, און אלע זענען געווען שיכור יוי לוט...

די מענער, זענען אויך געווען שיכור און האלב אויסגעטון, און ראספוטין איז א נאקעטער מיט איינער פון די מיידלעך געלעגען ביי נעמי'ן אין בעט...

א בלייכע און דערשראקענע איז נעמי געבליבען שטעהען ביי זיך אין הויז, און האט נישט געוואוסט וואס צו טון, זאל זי מאכען א געוואלד? זאל זי שווייגען און אוועקגעהן? וואס זאל זי טון?

אבער נעמי האט זיך נאך קיין צייט נישט געהאט גוט ארומצוקוקען, ווי ראספוטין האט זי גענומען שלעפען צו זיך אין בעט אריין... ער האט פון איהר גענומען רייסען די קליידער... די מיידלעך האבען געלאכט מיט א פרעהליכען געלעכטער און זי, נעמי, האט מיט אלע איהרע כוחות געקעמפט מיט ראספוטינ'ען ארויסצורייסען זיך פון זיינע הענט...

און א דאנק דעם, וואס אלע זענען געווען שיכור און האבען זיך קוים געהאלטען אויף זייערע פיס, איז נעמי'ן געלונגען זיך ארויסצורייסען פון ראספוטינ'ס הענט און צו אנטלויפען אין דרויסען ארויס...

ווען נעמי איז א דערשראקענע און א צעשויבערטע ארויס אויף דער גאס, איז געווען באלד נאך האלבער נאכט און אויף די פעטערבורגער גאסען זענען נאך א סך מענשען געגאנגען אהער און אהין. די גאסען זענען געווען ליכטיג בעלויכטען און עס זענען געפאהרען „איזוואשטשיקעס" (בעל עגלה'ס) מיט די פאיעטאנעס. פרעהליכע פארלעך האבען שפאצירט און הילכיגע געלעכטער פון גליקליכע מענשען האבען אפגעהילכט אין דער לופטען.

„פארוואס בין איך נישט איינע פון אט די גליקליכע מענשען?" — האט ביי זיך נעמי געטראכט און האט געשלונגען איהרע טרעהרען. און ווען נעמי זאל דאן געווען קענען זיך גוט אויסוויינען, ווי שטארק זי וואלט עס געוויינט...

אבער, ארימע נעמי, אפילו דאס פערגעניגען פון גוט אויסוויינען זיך האט זי נישט געקענט האבען, ווייל, וואס הייסט, זי וועט וויינען אויף דער גאס און פרעמדע מענשען זאלען עס זעהן?..

האט נעמי, ווארטענדיג דערווייל, אז די פרעהליכע ארגיע ביי איהר אין הויז זאל זיך איינשטילען, האט זי דערווייל ארומגעוואנדערט איבער די פעטערבורגער גאסען, מיט א שווער און ביטער הארץ...

דער שטאט-זייגער אויפ'ן נעווסקי פראספעקט האט געקלונגען איינס, צוויי און דריי...

די גאסען האבען זיך אנגעהויבען איינשטילען, מען האט שוין קוים געזעהן א מענשען דורכגעהן, איז ערשט דאן נעמי מיט שטילע טריט צוגעגאנגען צו איהר הויז א קוק טון צי זיי זענען נאך דארטען דא...

נעמי איז ארויפגעגאנגען אויף די טרעפ... און זי האט זיך צוגעהערט צו יעדען שארך... יא, עס איז שוין געווען שטיל ביי איהר אין הויז... די טיר איז געווען נישט פערשלאסען און אין הויז ביי איהר איז געווען פינסטער... נעמי האט אריבערגעטראטען די שוועל מיט אזוינע שטילע טריט יוי גלייך זי וואלט אריין אין א פרעמד הויז, יוי א גנב, איז זי שטיל אריינגעגאנגען און האט ליכטיג געמאכט אין הויז. זי האט איהר הויז נישט דערקענט. אויף דער ערד האבען זיך געוואלגערט ליידיגע פלעשער פון ווין און שאמפאניער, דאס מעבעל אין הויז איז געווען איבערגעקעהרט מיט'ן קאפ אראפ און מיט די פיס ארויף, איהר בעט איז געווען צעוואָרפען יוי פערד וואלטען אין איהם געטאנצט... און עטליכע צעבראכענע גלעזער זענען געווען צעווארפען איבער'ן דיל...

נעמי האט פון אינוועניג פערשלאסען די טיר און האט אויסגעלאשען די ליכט און האט זיך אנידערגעזעצט ביים פענסטער ארויסצוקוקען אויף דער גאס.

א לייכטקייט האט נעמי פלוצים דערפיהלט אין איהר הארצען, די טרעהרען איהרע האבען איהר איצטער א שלאג געטון פון די אויגען ווי פון א ברונעם, און זי האט געוויינט און געוויינט... עס איז איצטער איבער דער גאנצער שטאט פעטערבורג נישט געווען נאך איין מענש, ער זאל זיין אזוי אומגליקליך ווי זי, נעמי...

און איצטער, זייענדיג אליין מיט זיך אין הויז, האט נעמי געמאכט א „חשבון הנפש" מיט זיך אליין און זי האט אונטערגעצויגען דעם סך-הכל פון איהר לעבען. און וואס פאר א טרויעריגער חשבון זי האט עס פאר זיך דערזעהען! באנקראט...

ווען איינער ליגט אין גסיסה און האלט ביים שטארבען, זאגט מען, אז דאן קומען איהם אלע זיינע יאהרען פאר די אויגען, פונ'ם וויגעלע אן, און זיין גאנץ לעבען וויקעלט זיך פאר איהם פונאנדער. אזוי האט נעמי אין יענער נאכט, זיצענדיג ביים פענסטער, דערזעהען פאר זיך איהר גאנץ לעבען דורכמארשירען...

איין ענטוישונג נאך דער אנדערער, איין אומגליק נאך דעם צווייטען, כמארעס... פינסטערניש... טויט...

— יא. טויט, פון דעם האט איצטער נעמי געטראכט... טויט... נאר דאס איז איהר איינציגער אויסוועג... דער טויט וועט מאכען א סוף צו אלע איהרע צרות...

— — — — — — — — — — — —

אין די פענסטער האט שוין אנגעהויבען צו שארייען, אויף טאג און נעמי איז נאך אלץ געזעסען און האט געטראכט ווי אזוי שנעלער צו מאכען א סוף צו איהר לעבען...

(ווייטער קומט)

דאס לעבען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור

ליידען פון די „אונלעגאלע" עולים
די פלאג פון מסירות

תל־אביב. לעצטענס האט זיך שטארק פערגרע־טערט די צאל מסירות אויף „אונלעגאלע" עולים. עס איז אפטמאל געגוג, אז איינער זאל זיך צוקריגען מיט דעם צווייטען און באלד פליסט אוין א מסירה. מיט איינינע טעג צוריק איז ארויסגעשיקט געווארען א קעלנער פון א געוויסען רעסטאראן צוליב א מסירה פון זיינעם א „קאלעגע", וועלכער האט זיך מיט איהם צוקריגט. אויפן סמך פון א מסירה האט די פאליציי ארעסטירט אנ'ארבייטער, אנ'אייזען בויגער, וועלכער האט זיך קוים מיט צרות ארויסגעראטעוועט, דערוויזענדיג, אז ער איז שוין א סך יאהרען אין לאנד. די פאליציי האט איהם נישט ארויסגעלאזט ביז ער האט נישט אריינגעטראגען א הונדערט פונט קויציע.

ירושלים. „פעלעסטין" טיילט מיט, אז דער אי־מיגראציע - דעפארטאמענט פון דער א"י־רעגירונג שיקט איבער אין דער פאליציי אלע וועגדונגען פון יודישע טוריסטען, וועלכע ווילען זיך בעזעצען אין לאנד אדער פערלענגערען זייער אויפענטהאלט אויף ווייטערע 3 חדשים. די פעסער ווערען ביי די דאזיגע טוריסטען צוגענומען און זיי מוזען אויך אונטער־שרייבען פערפליכטונגען, דאס זיי וועלען צום בע־שטימטען טערמין פערלאזען דאס לאנד.

„הבקר" טיילט מיט, אז מען וועט ערלויבען צו פערבלייבען אין א"י די יעניגע טוריסטען, וועלכע וועלען צושטעלען בעוויזען, דאס זיי בעזיצען די נויטיגע קאפיטאלען. לויט דעם „דבר" וועלען די דערמאהנטע בעגרענצונגען נישט אנגעווענדעט ווערען לגבי טוריסטען פון דייטשלאנד און טערקיי.

„הירדן" טיילט מיט, אז ביי דער פאליציי אין תל־אביב וועט זיין טעטיג א ספעציעלע סעקציע פאר אויפזיכט איבער טוריסטען.

פון פערבאנד פון פוילישע ציוניסטען אין תל - אביב

תל־אביב. אונטערן פארזיץ פון א. לעדער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער „התאגדות של ציוני פולין" אין תל־אביב. אויספיהרליכע טעטיג־קייטס־בעריכטען האבען אפגעגעבען ד"ר י. דאווידסאן און ה' לעווין. אויף דער פערזאמלונג איז בע־האנדעלט געווארען די פראגע פון א קרעדיט־קאסע, בויען וואוינונגען און דירות אין תל־אביב, גרינדען העברעאישע אווענט־קורסען א. ד. גל. עס איז אויך ארויסגערוקט געווארען א פארשלאג וועגען ארויס־שטעלען א בעזונדערע ליסטע פון די פוילישע ציוניסטען בעת די פארשטעהענדע וואהלען צו דער עיריה אין תל־אביב. אין דער נייער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען ד"ר י. דאווידסאן (פאר־זיצער), בנימין געזונדהייט, ב. גיטער, ש. וויינבערג, א. לעווין, פרוי סעמיאטיצקי און ד. שלונסקי.

די ענטוויקלונג פון דער יודישער ארבייטער באנק אין א"י

ירושלים. אויף א זיצונג פון אויפזיכטס־ראט פון דער ארבייטער באנק אין א"י איז אויסגעהערט געווארען א בעריכט פון דער טעטיגקייט פאר די ערש־טע צעהן חדשים פון לויפענדען יאהר. אין דעם בע־ריכט ווערט בעטאנט, אז די באנק האט גארנישט גע־ליטען פון די בהלה־טעג אין א"י. נישט פון דער ארבייטער־באנק און נישט פון די ארבייטער שפאר־קאסעס האט מען אין די בהלה־טעג נישט צוריקגע־צויגען די דעפאזיטען. די באנק האט אויך נישט פערקלענערט די קרעדיטען. אין אקטאבער זענען ער־טיילט געווארען נייע קרעדיטען, אין דער נארמאלער הויך פון — 43.000 פונט. אין משך פון די חדשים יאנואר — אקטאבער 1935 האט די ארבייטס־באנק ערטיילט קרעדיטען אויף א סומע פון 480.000 פונט לגבי 455.000 פונט אין די ערשטע 10 חדשים פון יאהר 1934.

די באנק האט מיטגעהאלפען צו בויען דעם נייעם שפיטאל אין יהודה (צוזאמען מיטן „ניר"), ווי אויך דעם „בית ברענער". דער גרונד־קאפיטאל פון דער באנק בעטרעפט איצט 120.000 פונט. די קאמפאניע צו פערשפרייטען די אקציעס פון דער ארבייטער־באנק ווערט פארטגעזעצט. ווי יעדען יאהר וועט אויך היי־יאהר די באנק אויסצאהלען דיווידענדע.

וואוקס פון אראבישען ארבייטער - פערבאנד אין א"י

ירושלים. „פעלעסטין" טיילט מיט, אז דער אראבישער ארבייטער־פערבאנד ענטוויקעלט זיך לעצטענס גאנץ שנעל און עפענט אפטיילונגען אין פער־שידענע פונקטען אין לאנד. לעצטענס איז אויך גע־גרינדעט געווארען אנ'אפטיילונג פון דעם אראבי־שער ארבייטער־פערבאנד אין בית־שאן.

נייע ארבייטער - זידלונג נוה - חיים ביי חדרה

ירושלים. אין דער נאהענטסטער צייט ווערט גע־גרינדעט ביי חדרה א נייע ארבייטער זידלונג נוה־חיים (אויפן נאמען פון ד"ר חיים ארלאזאראָוו). א דאנק די לאנג־טערמיניגע קרעדיטען פון „ניר" און פון דעם לאנדווירטשאפטליכען דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ, האט דער קרן־קימת ער־ווארבען א שטח פון 250 דונאם באדען, אויף וועל־כען עס וועלען ענטשטעהען 150 ארבייטער־הייזער מיט הילפס־ווירטשאפטען. די טעג טרעט מען שוין צו צובויען די ערשטע 40 הייזער. דער מרכז החקלאי וועט אויך סובסידירען די גרינדונג פון ארבייטער הילפס־ווירטשאפטען. די זידלונג בויט זיך אויף קאר אפעראטיווע יסודות.

גלייכצייטיג קויפט דער יודישער נאציאנאלער פאנד א שטח באדען אין כפר־סבא, וואס איז בע־שטימט פאר 150 ארבייטער הילפס־ווירטשאפטען.

ערשטע עקזעקוטיוו - זיצונג פון דער יודישער אגענץ מיטן אנטייל פון פרע־זידענט ד"ר וויצמאן

ירושלים. אין בנין פון דער יודישער אגענץ איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער עקזעקוטי־ווע פון דער יודישער אגענץ מיטן אנטייל פון פרע־זידענט ד"ר חיים וויצמאן.

ירושלים. די סירישע פרעסע טיילט מיט, אז ד"ר חיים וויצמאן האט אפגעשטאטעט א וויזיט דעם מאראניטישען פאטריארך הינטער ביירוט.

קלאנג־קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!!! „די איסגעחלוםטע וועלט"

אין די הויפט־ראלען: CLAUDETTE COLBERT i CHARLES BOJER

נעקסטער פראגראם: „דער חלום פון א זומער־נאכט" פון שעקספיר. אנהויב טעגליך 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

אלע ארט גארדינען

און קאפעז, טיולענע און קארענקאוע, ווי אויך א גרויסען אויסוואהל פון טיול און שאטקע פון מעטער. פערשידענע קאפעס פון פלוש, גאבעלין, בראקאט און זיידענע. צו בעקומען ביי

L. Elbaum, Łódź, Nowomiejska 26

פראנט 1־טער שטאק

ס'ווערען אנגענומען אלע ארט בעשטעלונגען פון די נייעסטע פאסאנען.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11—2 און פון 5 ביז 8.30

Dr. med. M. Wejs

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

לאגעווניצקא 25 טעל. 215-18

ביים קאבינעט: בעליכטונג מיט קווארץ־לאמפען און עלעקטריזאציעס.

לעטשניצע

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

11 בושעזשינער 11

טעל. 137-63

עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:

ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן,
ד"ר רויטער, ד"ר שפירא,
ד"ר שמערלאוועסקי,
ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי
ד"ר שמירגעלד, נערוועז־קראנקה.
און דענטיסטין סטאראפאלסקא

וויזיטען אין שטאט.
אלע ארט מעדיצינישע הילף.
קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע.
א וויזיט 3 זל.

Dr. Justman

וואוינט יעצט

8 NAWROT 8

telef. 138-99

Dr. med. J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע־און פרויען־קראנקהייטען

אנדזשעיא 4, טעל. 228-92

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

קריינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

זאל גאנץ לאדז וויסען! אז די גע־שמאקסטע מיטאגען צו די ביליגסטע פרייזען בעקומט מען נאר ביי הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 89, פראנט, 2. שטאק. טעל. 169-94.

א לאנגיעהריגע צוקערניע מיט איינ־געפיהרטע קונדשאפט איז אוועקצוגעבען מיט זעמעל. איינריכטונגען. צו ערפאהרען 6. שערפיען 32, אין עלעקטראטעכ־נישען געוועלב. 2611

אכטונג! קאקם

צום צענטראל - בעהייצונג בעקומט מען זאכאדניא 32, אין קויהלען סקלאד, וויז־א־ווי דעם לאמבארד.

צו די ה"ה גנבים! אזוי ווי מען האט מיר דעם 21/XI ארויסגענומען א טעקע מיט פאפירען פון קאנטאר פיעטרי־קאווער 220, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט, בעט איך געגע בעלוינונג אפצוברענגען פיעטריקאווער 220 אדער צו פערשטענדיגען זיך טעל. 238-75. דיסקרעציע גאראנטירט. 2610

דער אנגעוואוינטער פון זשגאווסקע 97, ל. ליכט לאזט אין פערקעהר מעקסלען ושירירט דורך מיר, האט מיר די פירמע Garbarnia J. Mikienko, Łódź, Rzgowska 129 אלס בלומרשט מיינט. איך מאך די ה"ה סוחרים נישט צו נעהמען אזעלכע. מיין פירמע איז: Józef Mikinka, Garbarnia, Łódź, Rzgowska 129. 2609

פאראפין־אפאראטן,

פאדען־פיהרער און טיילען פאר שפול־מאשינען

בעקומט מען אין דער מעכא־נישער שלאסעריי

י. רעדער

לאדז, 11־טער ליסטאפאדא 11/13

פרייע פאסטענס

א יונגעל מיט גוטע רעקאמענדא־ציעס, גלייך נעצאהלט. ווערט געזוכט. צו ווענדען זיך 11־טער ליסטאפאד 20, וואוינונג 12. 2613

א גוטער געזעלען קען זיך מעלדען ביים הערן־שניידער ז. ק ס, נארוטאווי־טשא 30, רעכטע אפיצינע, פארטער.

עס ווערט פון זאפארט געזוכט א לערן־יונגעל פון אנשטענדיגע עלטערען ביים דאמען־שניידער אימבערג, פיעטרי־קאווער 83. 2516

ראקאלען

פון זאפארט צו פערדינגען 3 צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייט III שטאק, נאוואמיעסקא 4. אינפארמאציעס ביים אדמיניסטראטאר. 2605

צו פערדינגען פון זאפארט א שעהן גרויס צימער מיט בעקוועמליכקייט פאר א יונג פאר־פאלק אדער פאר 2 יונגע־לייט. צו ערפאהרען צעגעלניאנא 15, וואוינונג 31. 2607

א בודקע פון קויהלען פון זאפארט צו פערדינגען, זאוואדזקא 47 פיינזילבער.

פערשידענעס

כ'פערקויף אנ'איינריכטונג נאך א ליקווידירטען פריזיר־אנשטאלט, זעהר ביליג. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 124 אין פריזיר־אנשטאלט Rolik

Skradziono 3 weksle po zł. 50.— pł. 17/1, 17/3 i 17/5-36 r. wyst. Jakób Baumel, Północna 10. Powyższe weksle unieważnia się.

לעטשניצע

פאר וועגערישע־קראנקע

מענער־שוואכע און הויט־קראנקהייטען

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונד. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר פון 11—1 און פון 5—7 אוונד.

א בעראטונג 3 זל.

Dr. H. SZUMACHER

Choroby skórne i weneryczne

przyjmuje od 9—1 i od 5—9-ej

ul. Piotrkowska 56

tel. 148-62.

Dr. J. Herszfinkiel

ספעצ. פאר קינדער־קראנקהייטען

נעהמט אן ביי זיך זשעראנא 8a טעל. 87-111

ווי אויך אין לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

Dr. med. A. Rojter

הויט־און וועגערישע קראנקהייטען

24 Narutowicza 24

נעמט אן פון 8—11 און 2.30—9 אוונד זונטאג פון 9—4 נאכמ.

Dr. med. G. Wegmajstrowa

18 Śródmiejska 18

tel. 246-58

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

נעמט אן טעגליך פון 5—7 נאכמיטאג.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

נעמט אן פון 9—11 און פון 6—8 אוונט

Dr. med. H. Wajs

כירורג

וואוינט יעצט

פיעטריקאווער 17

טעל. 148-01

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד.

וועגעריש־קראנקע, מענערשוואכע און הויט־כר אנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס־סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 09-246

נעמט אן פון 4—8 אוונד.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה: פאר'ן טעקסט — 18 גר., פרייטאג און ערב יום טוב — 24 גר. אין דער צייט שפאלטען — [illegible]; אין טעקסט — 40 [illegible]; הינטער'ן טעקסט — 12 [illegible]. [illegible] 50 [illegible] 100 [illegible] 10 גר. [illegible]

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער צייט שפאלטען) [illegible] 15 [illegible] 1 זל. [illegible] 10 גר.

אבאנעמענטס־פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש [illegible] מיט צושטעלען א היים. [illegible] פראווינץ — 5 זל. [illegible] אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

אויפן סטאווינסקי-פראצעס אין פאריז

מאדאם סטאווינסקי ענטפערט רוהיג דעם ריכטער

פאריז. פרייטאג האט מען גענומען אויס-
...ען דעם אמאליגען דירעקטאר פון טארדיע'ס
...טערסע", קאמיל איימאר־
ער ווערט בעשולדיגט אין נעמען 50 טויזענד
...אנק ביי סטאווינסקין פאר שרייבען ארטיקלען
... אייניגע פון סטאווינסקי'ס אונטערנעהמונגען.
קאמיל איימאר זאגט, אז ער האט גארנישט גע-
...סט, אז סטאווינסקי איז א שווינדלער.
ער האט געשריבען ארטיקלען פאר די סטא-
...קי־אונטערנעהמונגען? — וועט מען בעשטרא-
...א צייכנער דערפאר, וואס ער מאכט א פוב-
...עט־אפיש?

אבער דער סטאר פון טאג איז ארלעט סטא-
...קי. די איינציגע בעשולדיגטע פרוי צווישען
...פיל מענער. פון אנהויב פראצעס האט ווארט מען
...אויף איהרע ערקלערונגען, זי זיצט די גאנצע
...פונ'ם פראצעס אין א ווינקעל פון געריכטס-
...הינטער אלע אדוואקאטען, מארא־דזשיאפערי
...יעדען טאג געקומען און אפט אינטערוועניר[ט].
...טאג נאך דער ערשטער פויזע האט מען דער
...ס:

— מאדאם סטאווינסקי!

...י יונגע פרוי איז צו צום עדות-ברעטעל, פון
...עס ווערען אויסגעפארשט די פרייע בע-
...יגטע, אלעמענס בליקען הענגען אויף איהר.
...ח שלאנק, איינגעהילט אין טרויער, זי מאכט
...איינדרוק פון א מידער פרוי, מען ווארפט איהר
אז זי האט געוואוסט, פון וואנען איהר מאן
אזויפיל געלד. אדוואקאט מארא זאגט:

— איז זי שולדיג, אז איהר מאן איז געווען
...ווינדלער?

...ביים ווארט „שווינדלער" ציטערט ארלעט סטא-
...י אויף.

זי הויבט אן דערצעהלען איהר לעבען.

איהר לעבען

...זי דערצעהלט:

אין 1925 האט זי זיך בעקענט מיט סטאוויס-
... „פריינד האבען מיך בעקענט", אין 1926
...ס סטאווינסקי ארעסטירט. זי איז אויך בע-
...יגט, אבער זי ווערט שנעל בעפרייט, אז סטא-
...קי איז ארויס אויף פראוויזארישער פרייהייט,
...ער מיט איהר חתונה געהאט.

דער ריכטער: צי דאמאלסט, ווען איהר האט
...אינט נאך אין א בעשיידענער וואוינונג. האט
...וויסקי שוין נישט געהאנדעלט אונטער דעם
...ען בואכעל?

ארלעט סטאוויסקי: איך ווייס דערפון נישט.

...פרעזידענט: אין 1928 האט איהר שוין גע-
...אנ'אויטאמאביל מיט א שאפער.

ארלעט: ניין, א קליין אויטא, וועלכעס איך
...אליין געפיהרט.

אין 1930 הויבט זיך אן דאס שטייגען. זי
...נט שוין אין א ווילע פאר 30 טויזענד פראנק
...ליך אויפ'ן נאמען פון אלעקסאנדער.

פרעזידענט: פארוואס אלעקסאנדער?

ארלעט: ער האט מיר געזאגט, אז דער נאמען
...וויסקי קלינגט אויסלענדיש און דאס קאן איהם
...דען אין די געשעפטען.

...אז האט אייער מאן גענומען אזוי פיל געלד?

ארלעט זאגט, אז זי האט זיך נישט געמישט אין
...אבלייגען איהר מאנ'ס פראצעס פאר דער
...ער קאמער.

— אבער איהר האט איהם בעגלייט צו א פסיכיאטער וועגען א בעשייניגונג?

ארלעט: דאס איז מעגליך.

ביסלעכווייז וואקסט איהר לעבענס-שטייגער.

דער פרעזידענט לייענט עטליכע ציפערן.

— 5.000 פראנק א וואך אין קלארידזש-האָטעל, רעכנונגען פון 40 טויזענד פראנק א חודש אין רעסטאראנען, 200 טויזענד פראנק רעכנונגען בלויז פאר אייך ביי א שניידער.

ארלעט: יא, אין 4 יאהר צייט!

דער פרעזידענט: פון וואנען, מיינט איהר, האט אייער מאן גענומען אזוי פיל געלד? און איך רעד שוין נישט וועגען דעם געלד, וואס איהר האט צוזאמען מיט איהם אויסגעגעבען?

ארלעט סטאווינסקי: איך האב מיך נישט בעאומרוהיגט. ער האט מיר געהאט צוגעזאגט צו ווערען א לייט. איך האב איהם געזעהען כסדר אין דער געזעלשאפט פון אימפאנירענדע פערזענליכקייטען. איך האב געמיינט, אז זיין סיטואציע האט זיך פארבעסערט דורך עהרליכע מיטלען. איך האב ביי זיך אויפגענומען דעם געוועזענעם פאליציי-פרעפעקט הידעלא, דעם אמבאסאדאר פאנטענער, דעם סעקציע־פרעזידענט פון מלוכה-ראט ה' וואורץ, ווי האב איך נישט געקענט זיין בערוהיגט?

דער ריכטער: איהר האט, דוכט זיך, ליב געהאט אייער מאן?

ארלעט: איך האב איהם אלעמאל שטארק ליב געהאט.

דער ריכטער: איז אייער ליבע נישט אלארמירט געווארען פון דעם, וואס אייער מאן איז פלוצלינג אריינגעפאלען אין געלד־שוועריגקייטען?

ארלעט: ער האט מיר געזאגט, אז עס בעסערט זיך.

דער ריכטער: איהר האט אלזא געלעבט אין דערזעלבער רוהיגקייט? דאס געשעפט „אלעקס", די „לא פאנסיער", דער לאמבארד אין באיאן, האבען אויסגעזעהען אלע צו זיין עהרליכע געשעפטען?

ארלעט: זיכער.

דער ריכטער: אין 1933 האט אייער מאן, וועלכער האט שוין געהאט אייך אסעקורירט אויף 400 טויזענד פראנק, אויפגעהויבען די לעבענס-פערזיכערונג אייערע אויף א מיליאן, פארוואס האט ער עס געטון אין 1933, ווען זיינע געשעפטען זענען שוין געגאנגען שלעכט?

ארלעט: איך ווייס נישט. ער האט מיך פערנומען מיט אלעם.

דער פרעזידענט: אבער איהר האט דאך אונטערגעשריבען?

ארלעט: אהן אבגעבען זיך א רעכנונג.

דער פרעזידענט: עס איז געענדיגט.

* * *

10 מינוט האט געדויערט אינגאנצען איהר פערהער. זי האט רוהיג געענטפערט, געהאלטען זיך אינגאנצען רוהיג. מארא דזשיאפערי, איהר פערטיידיגער, האט אפילו נישט אינטערוועניר[ט]. בלויז געבענ'ס אדוואקאט פרעגט איהר:

— האט אייך אייער מאן אמאל געזאגט, אז געבען איז אונשולדיג?

מאדאם סטאווינסקי: יא.

פלוצלינג פאלט זי איהם, אבער זי הויבט זיך גלייך אויף.

דער פרעזידענט שליסט די זיצונג.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

אדוואקאט: (ווענענס אינטערעסען עס איז איבערצייגען דעם געריכט, אז דער קליענט זיינער איז נישט ביים פולען פערשטאנד, פרעגט אויס דעם עדות):

— פלעגט איהר זיך געפונען אפט אינאיינעם מיט דעם אנגעקלאגטען?

עדות: — יא, גאנץ אפט.

אדוואקאט: — האט איהר נישט בעמערקט, אז ווען ער פערבלייבט אליין, לאכט ער און רעדט צו זיך?

עדות: — איך בין קיינמאל נישט געווען מיט איהם צוזאמען, ווען ער איז געווען אליין.

* * *

דער שמש איז געווען אין כעס אויפן חזן און ער האט בעשלאסען מיט איהם זיך אפצורעכענען, און געטון האט ער עס אזוי:

אין שוהל ביים דאווענען, ווען דער חזן האט געהאלטען אין מיטען זאגען, איז ווי נאר עס איז געווארען אביסעל טומלדיג און עס האט געשטערט דעם חזן פון דאווענען, האט דער שמש א קלאפ געטון מיטן גאנצען בוח אויפן באלעמער און אויסגעשריגען אויף די העכסטע טענער: „שא, זאל זיין שטיל! דער חזן קאן נישט דאווענען!"

* * *

א יוד איז אמאל געקומען צו זיין פריץ עפעס קויפען, האט ער גראד געטראפען די פאמיליע ביים עסען. זיי האבען געהאלטען אין עסען מילכיגע וואַרענקעס.

פריץ (צו משה'ן): זעץ זיך משה, צום טיש און עס מיט אונז. די מילכיגע וואַרענקעס זענען אויסגעצייכענט גוט.

משה (א יוד, נאר דאך נישט עסען ביי א גוי): א, איך דאנק אייך, איך בין נישט הונגעריג.

פריץ: ע, משה! ביי מיר ווילסטו אויך נישט עסען? דו מיינסט, אז ס'איז נישט גענוג ריין פאר דיר, הא? נו, וועל איך דיר ווייזען, אז דו וועסט שוין יא עסען.

דער פריץ האט אריינגערופען דריי געזונטע גויים, צוויי זאלען איהם האלטען און דער דריטער זאל איהם שטופען די וואַרענקעס אין מויל.

משה (דערזעהענדיג די דריי חברה-לייט): מ'דארף נישט פריץ. אז צוויי זאלען מיר האלטען, זאל נאר איינער מיך האלטען, און די צוויי זאלען מיר שטופען די וואַרענקעס אין מויל אריין.

„קאטיא"-געליבטע פון קייזער פראנץ יאזעף

די בעריהמטע ווינער שוישפילערין קאטערינא שראט, וועלכע איז געבליבען טריי דעם עסטרייכישען מאנארך ביז'ן לעצטען מאמענט

עס איז לעצטענס ערשינען א בוך מעמוארען פון א מענשען, וואס איז געשטאנען נאהענט צו דעם עסטרייכישען קייזער פראנץ יאזעף. דאס איז געווען פרינץ פיליפ אולענבערג, וועלכער האט פערטראטען דייטשלאנד אין עסטרייך, אלס אמבאסאדאר פון קייזער ווילהעלם דעם צווייטען.

את וואס ער דערצעהלט וועגען קאטערינע שראט, די געליבטע פון קייזער פראנץ יאזעף:

„קאטיא" איז געווען א בעוואוסטע אקטריסע אין דעם בעריהמטען בורג טעאטער, זי איז געווען זעהר בעגאבט און דערצו א זעלטענע שיינהייט. עמיצער האט איהר בעקענט מיט דער קייזערין עליזאבעט, און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז זי קאן זעהר גוט פארלעזען און אז זי האט א וועלט מיט וויצען, ווען זי רעדט מוז מען הארציג לאכען. האט די קייזערין זי פארגעשטעלט פאר דעם קייזער, וועלכער האט איהר ארויסגעצייגט א סך אויפמערקזאמקייט, ער האט זי גלייך איינגעלאדען זי זאל קומען צו די מאלצייטען און זי האט מיט פערגעניגען אנגענומען די איינלאדונג, ווייל זי האט דא געהאט פאר זיך א פובליקום וואס האט איהר אפגעשאצט און פערעהרט. דער ־יפט איז געווען צו איהר צוגעלאזט פראנץ יאזעף. ער האט איהר נישט געזשאלעוועט קיין קאמפלימענטען ווען זי האט עפעס געלייענט אדער ווען זי האט וואס נישט אין דערצעהלט.

אבער עס האט זיך באלד גענומען ארויסצוווייזען אז דער קייזער איז א ביסעל מעהר ווי גלאט פעראינטערעסירט אין דער דאזיגער שעהנער, קלוגער פרוי. באלד זענען די מאלצייטען, צו וועלכע זי איז געווען איינגעלאדען, פערוואנדעלט געווארען אין אנ'אינטימען צוזאמענקום, וואו נאר צוויי זענען געווען אנוועזענד; דער קייזער און די אקטריסע, אלע אנדערע זענען פון די בעגעגענישען געווען אויסגעשלאסען. נאר מען האט זיך געמאכט נישט וויסענדיג וועגען דעם.

„קאטיא" איז מיט פרינץ אולענבערג באלד געווארען גוט בעפריינדעט, און זי האט זיך פיל מאל צו איהם געווענדעט ער זאל זי בעזארגען מיט וויצען, וועלכע זי זאל קאנען דערצעהלען דעם פריינד איהרען. עס איז געווען קלאר, אז אויב נישט פערליבט אין דעם קייזער, איז זי אבער געווען זעהר צופרידען פון דעם בונד וואס האט זיך ענטוויקעלט צווישען איהר און איהם.

און אינטערעסאנט איז, וואס די קייזערין האט נישט ארויסגעצייגט קיין האס צו דער דאזיגער פרוי, וואס האט פערנומען דעם ארט איהרען ביים מאן, ווען עס איז געקומען דאס גרויסע אומגליק, ווען דער זוהן איהרער, קרוינפרינץ רודאלף, איז אומגעקומען אויף אזא שוידערליכען אופן, האט די קייזערין נישט געהאט קיין הארץ עס צו דערצעהלען דעם מאן און האט זיך געווענדעט צו דער אקטריסע, אז זי זאל איהם איבערגעבען די טרויעריגע נייעס, און ווען 10 יאהר שפעטער איז די קייזערין דערמארדעט געווארען, האט דעם קייזערס טאכטער זיך ווידער געווענדעט צו דער אקטריסע, אז זי זאל די נייעס דערצעהלען פראנץ יאזעפ'ן, ווייל קיין אנדערער האט נישט געהאט קיין מוט דאס צו טון.

עס איז געווען אמאל א צייט ווען יעדער מאנארך האט זיך געהאט זיין לץ, וועלכער האט איהם לוסטיג געמאכט. דעם דאזיגען ארט האט ביים קייזער פון עסטרייך פערנומען „קאטיא" שראט. עס איז נישט געווען מעגליך פאר אייגעם וואס איז געווען אין איהר געזעלשאפט נישט צו קייקלען זיך פאר געלעכטער. עס איז נישט געווען קיין סוף צו איהרע וויצען און איינפאלען, האט מען איהר טאקע גערופען מיט דעם צונאמען „דער הויף-נאר".

דער קייזער, וואס איז שוין געווען אין די יאהרען, האט זיך שטארק צוגעבונדען צו דער דאזיגער פרוי מיט לייב און לעבען. ער האט פאר איהר געקויפט א הויז אין וועלכען זיי ביידע זענען געווען די גאנצע צייט צוזאמען. עס איז שוין געווען בעוואוסט אין וויען, אז זינט מאדאם שראט האט זיך בעקענט מיט'ן קייזער, האט ער אנגעפאנגען עסען זיין פריהשטיק אנשטאט צוויי א זייגער ביינאכט, פינף פארנאכט, און אין יענער צייט האט ער ארויסגעוויזען אזוי פיל לוסטיגקייט און אזוי פיל גוטמוטיגקייט, ווי קיין מאל פריהער אין זיין לאנגער קאריערע.

נאר איינמאל איז פארגעקומען א קריג צווישען דעם קייזער און זיין געליבטער, עס איז געווען בעקאנט, אז זי האט געפאדערט פון איהם, אז די צייט ווען זיי דארפען זיך טרעפען זאל געענדערט ווערען, ווייל איהר געזונד פאדערט עס. זי האט יעדע נאכט געמוזט שפילען אין דעם בורג טעאטער, דאס האט געפאדערט, אז זי זאל פריה פערלאזען יהר הויז, כדי זי זאל קאנען זיך צוגרייטען און שפילען ווי עס בעדארף צו זיין, ווייל איהר פראפעסיע האט זי שטארק געליבט. האט דער קייזער דאס נישט געוואלט ליידען, ער האט געוואלט, אז זיין קאטיא זאל נאר איהם געהערען. דאס האט געבראכט צו דעם, אז די פרוי האט צוזאמענגעבראכען און איז אנטלאפען פון איהם קיין שווייצאריע.

יעדען טאג פלעגט זי בעקומען בריף פון איהר געליבטען קייזער, אז זי זאל קומען צוריק, אז ער וועט שוין אלעס איינארדנען ווי עס בעדארף צו זיין, אבער זי האט איהם נישט געפאלגט, זי איז פערבליבען א לאנגע צייט פון דער ווייטען און עס איז געווען פרינץ אולענבערג, וואס האט אויף איהר צום סוף געווירקט, אז זי זאל זיך אומקעהרען צו איהם. זי האט עס געטון און אזוי איז זי געבליבען מיט'ן קייזער ביז'ן סאמע סוף, ביז ער האט אויסגעהויכט זיין נשמה.

און זי האט ז"וי טייער געהאלטען דעם אנדענקען פון דעם קייזער, אז זי האט זיך אפגעזאגט פון דעם פארשלאג צו פערעפענטליכען איהרע עראינערונגען וואס וואלטען איהר געווען אריינגעבראכט א סך געלט.

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריזער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אווענר.
זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9—1

...י פרוי אין איהרע מיטעל־יאהרען

פון קלארא לעוויז

די פרוי פון פערציג, די פרוי, וועלכע האט
...ל געמוזט שטעהן אין שאטען, ווייל זי איז גע-
... צו אלט, יעצט איצט געליבט און בעוואונדערט,
...ט דאס יונגע מיידעל און נישט אפילו די יונגע
..., איז איצט די העלדין פון די מעהרסטע ראמאַ-
...אין דער ליטעראטור, — זיי האבען אפגעטרא-
...דעם ארט דער פערציג־יעהריגער. זי גיט דעם
...אין געזעלשאפט. זי קעמפט פאר זיך אויס
...גרעסטע ערפאלגען אין געשעפטליכען לעבען.
...ט מיט א קורצער צייט צוריק האט די דאקטארין
...העגרי מאריסאן אין איהר בוך „פרויען און
...רע קאריערען", ארויסגעבראכט דעם פאקט,
...פרויען איבער פערציג זענען די גרעסטע געלט-
...דינערינס. פארוואס איז עס אזוי? ווייל זייערע
...ענליכע פעהיגקייטען זענען נאך דערצו בע-
...ערט מיט ערפאהרונג, וועלכע איז רייף געוואָ-
... אין א סך לעבענס־שטורעמס. כאטש דאס אינ-
...טריעלע לעבען און געזעלשאפטליכע פערהעל-
...ישע זענען אביסעל אנדערש אין דער אלטער
...אפע, ווי אין אנקעל סעם'ס לאנד פון אומבע-
...ניצטע מעגליכקייטען, גיכער איז, אז אפילו
...טען האט די פערציג־יעהריגע פרוי אפט בע-
... אויסזיכטען ווי איהרע יונגערע שוועסטער.
אין פריהעריגע צייטען פלעגט א פרוי פון
...ציג געשטעמפעלט ווערען אלס אנ'אלטע מאט-
...ע, וועלכע האט אפילו נישט געטארט חלומ'ען
...ען שפילען א וויכטיגע ראלע אויף דער ביהנע
...לעבען. שטיל און בעשיידען האט זי געדארפט
...אפרוקען אן א זייט, אפזאגען זיך פון אלע
...שליכע אמביציעס און אוועקזעצען זיך יווארטען
...ין טויט. אין בעסטען פאל האט זי געקענט
...טען, אז אין עטליכע יאהר ארום וועט זי יוערען
...יאנקע פאר איהרע אייניקלעך, און א האלבע
...ט ביי איהרע קינדער אין הויז. היינט־צו־טאג
...ער ווערט דער נישט יונגער פרוי געגעבען דאס
...ם צו טרינקען אלע פריידען פון בעכער פון
לעבען. ביזוע צינגער זאגען אפילו, אז די רייפע פרוי האט זיך אליין גענומען דאס רעכט, נישט מען האט עס איהר געגעבען. זי האט עס געטון זינט די מאדע האט אפגעווישט יעדען חילוק צווישען יונג און אלט אין דער קליידונג; זינט עס איז אריין אין מאדע, אז אויך עלטערע פרויען זאלען טאנצען; זינט די וועלט האט נאך דער מלחמה פון 1914 גענומען זוכען צו פערגעסען די צרות אין אנ'אומאויפהערליכען טומעל פון ספארט און פערגעניגענס.

אבער איז דען די ענטוויקלונג נישט געגאנגען מיט פונקט א פערקעהרטען וועג? האט דען די פרוי פון פערציג נישט דערפיהלט זיך בערעכטיגט צו אלע פערגעניגענס פון לעבען, ווייל זי האט דערזעהען ווי וויכטיג עס איז געווארען איהר פלאץ אין געזעלשאפטליכען און אינדוסטריעלען לעבען?

אז די פרוי פון פערציג איז א שטארקע און געהיימניספולע מאכט אין לעבען, דאס ווייזען די צאהלרייכע ליטעראַרישע ווערק, וואס בעשעפטיגען זיך מיט איהר. לאמיר דא געברויכען נאר א ציטאטע פון דעם בעקאנטען אמעריקאנער שריפטשטעלער סטריבלינג, וועלכער האט אין 1933 געקראגען פאר זיינע א נאוועלע דעם פוליצער פרייז ער האט געשריבען: „ווען די פרוי הויבט זיך אן ווייניגער צו זארגען וועגען איהר קערפערליכען רייץ, דאן ווערט זי גייסטיג אינטערעסאנטער. די פרוי פון פערציג איז פון לעבען ערצויגען און געפורעמט געווארען. אלס פערהייראטע פרוי און פריינדין ווייזט זי ארויס א סך מעהר פערשטענדניש ווי אין איהרע יונגערע יאהרען. זי רעדט מיט'ן מאן וועגען זא-כען, וועלכע אינטערעסירען איהם און זי איז אנ'אויפמערקזאמע צוהערערין, און אויך דאס זאל מען געדענקען: טיף אין הארצען האט זי נאך ראמאנטישע געפיהלען, דער מאן שפירט עס, און דאס פערגרעסערט איהר צויבער".

לאזט דען אויך נישט די בלום שפירען איהר פיינסטען אראמאט פאר'ן פערוועלקען? לויכטען דען די[ע] אלט נישט איהרע בלעטלעך אמשענסטען?

אבער די פרוי אין די יאהרען טראכט נאך נישט אפילו וועגען פערוועלקען, זי לעבט אין א צייט, אין וועלכער דער קערפער יוערט דערהאלטען יונג און פריש א דאנק ספארט און שעהנקייט-פפלעגע; אין א צייט ווען די קליידער־מאדע טוט אלץ צו מאכען איהר אויסזעהן צויבערליכער. אבער דער טריאומף פון דער רייפער פרוי נעמט זיך נישט בלויז פון די אויסערליכקייטען, ווי וויכטיג זיי זאלען נישט זיין. ער ליגט גיכער אין איהר גייסטיגער רייפקייט, אין דער טיפקייט און פולקייט פון איהר פערשטאנד, וואס איז דורך יאהרען געוואקסען און געקלערט געווארען. די רייפע פרוי האט הינטער זיך א פולקייט פון איבערלעבונגען, זיי אלע האבען געלאזט זייער שטעמפעל אויף איהר גייסט, בעאיינפלוסט איהר נשמה, געמאכט זי עמפינדליך פאר די געדאנקען און געפיהלען פון דער ארומיגער וועלט און געשאנקען איהר א רוה און איבערלעגנהיים, וועלכע זענען אנ'אנגענעמער געגענזאץ צום שטורמישען עגאאיזם פון דער יונגווארג. דערייבער זעהען מיר, ווי יונגע מענער פערליבען זיך אפט אין עלטערע פרויען, וועלכע האבען נישט מעהר דעם ברען פון זייערע יונגערע שוועסטער.

די פרוי פון פערציג איז היינטיגע צייטען א מוסטער און א קוואל פון האפנונג פאר פיל יונגערע פרויען, ווייל זיי זעהען, אז זיי דארפען נישט ווי אמאל זיך פיבערדיג איילען מיט זייערע פלענער אין לעבען און בכלל מיט'ן לעבען. זיי זעהען, אז אויך צו פערציג יאהר ווערט א פרוי נאך באגערט

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואַך

נאָך דעם צוזאַמענפאָהר פון די קריסטליכע סוחרים-פאַראייגנען אין קראָקא

דער צוזאַמענפאָהר פון די קריסטליכע סוחרים-פאַראייגנען אין פוילען האָט זיך פאַרענדיגט מיט'ן אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע זאָגט זיך אַרויס פאַר איינפיהרען דעם בילדונגס-צעגנז און איינפיהרען בעפעהיגונגס-בעשייניגונגען פאַר סוחרים.

די דאָזיגע רעזאָלוציע איז אמת פאַר קיינעם נישט קיין איבעררעשונג, נאָך פאַר'ן צוזאַמענפאָהר זענען פאָרגעקומען פאַרזאַמלונגען אין אַלע קריסטליכע סוחרים-פאַראייגנען, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר'ן בילדונגס-צעגנז אַזוי אַז ס'איז געווען קלאָהר, אַז אַזאַ רעזאָלוציע וועט אָנגענומען ווערען, ס'איז אָבער געווען אינטערעסאַנט ווי אַזוי די רעזאָלוציע וועט אָנגענומען ווערען און אין וואָס פאַראַ פאָרם.

איצט האָבען מיר שוין די רעזאָלוציע פאַר זיך און מ'קען צוטרעטען צו אָפּצושאַצען, קודם-כל מוז פעסטגעשטעלט ווערען, אַז די יודישע סוחרים-פאַראייגנען די קליינע, מיטעלע און גרויסע זענען געגען דעם איינפיהרען פון בילדונגס-צעגנז, די מאָטיוון זענען דאָך קלאָהרע, האַנדעל בעשטעהט אין פרייער קאָנקורענץ, אין דער פעהיגקייט צו קאַלקולירען, קויפען און פערקויפען, מעג מען אפילו האָבען אַ דיפלאָם פון אַ דאָקטאָר פילאָזאָפיע הייסט עס נאָך נישט, אַז דער מענש איז פעהיג צו האַנדלען, אָדער בעסער געזאָגט, אַז אַזאַ דיפלאָם הייסט, אין דער גרעסטער צאָהל פאַלען, אַז ער איז טאַקע נישט פעהיג צום האַנדעל, דער ענין וואָלט נישט געווען אַזוי שרעקליך, ווען מ'וואָלט אין דער פאָדערונג פון בילדונגס-צעגנז און בעפעהיגונגס-בעלוינונגען נישט געהאַט קיין הינטער-כוונות, וועלכע צילען צו געוויסע בעגרענצונגען און נישט צולאָזען צום האַנדעל, און ווען מען נישט צולאָזען צום האַנדעל דאָס איז דאָך קלאָהר...

ווען מ'וואָלט נאָך געקענט רעדען ביי האַנדווערקער וועגען עקזאַמענס האָט דאָס נאָך אַ געוויסען זין, ווייל דער האַנדווערקער פיהרט דאָך אויס אַ שטיק אַרבייט, וועלכעס מ'קען בעטראַכטען, זאָגען מבינות דעריויף, קריטיקירען, ס'מוז געפעלען און מ'מוז זיין גוט.

ווי אַזוי קען מען „דאָס שטיק אַרבייט“ קוואַליפיצירען ביי סוחרים, ווער קען זיין דער פוסק צי די האַנדעלס-טראַנזאַקציע איז גוט אַדורכגעפיהרט געוואָרען אָדער שלעכט? דער האַנדעלס-קאָדעקס און שטראָף-קאָדעקס האָבען שוין איינגעפיהרט אַזעלכע בעשטימונגען, אַז מען מוז קענען קאַלקולירען פיהרען ביכער א. א. וו. און איבריגענס דער סוחר, וועלכער קען נישט פיהרען קיין טראַנזאַקציעס, האַנדעלט שלעכט, טוט ער דאָס נאָר פאַר זיך אַליין, ווייל ער וועט זיך נישט קענען האַלטען אויפ'ן פלאַץ...

וואָס איז אַלזאָ דער זין פון דעם טומעל, וועלכען די קריסטליכע סוחרים-פאַראייגנען האָבען געמאַכט אַרום דער דאָזיגער פראַגע און צוליב וועלכער זיי האָבען צונויפגערופען אַזאַ פאָמפעזען קאָנגרעס קיין קראָקא? דער זין דערפון איז, אַז מ'דאַרף האָבען אַ געזעצליכען אופן פון אַדורכפיהרען דאָס וואָס מ'פיהרט סיי-ווי-סיי אַדורך דורך באָיקאָט-לאָזונגען געגען יודישע געוועלבער און אונטערנעהמונגען, געגען יודישע סוחרים און הענדלער.

מיר ווייסען דאָך, אַז אַזוי הויבט עס זיך אָן, קודם-כל אַ פאַראָרדנונג וועגען בילדונגס-צעגנז. דאַן הויבט זיך אָן אַ מעשה מיט עקזאַמענס און די בעשטימונג פון די עקזאַמענאַטאָרען, וואו אַ מעהרהייט וועלען זיכער האָבען די אָנהענגער פון פערשמעלערען דאָס טירעל, וועלכע לאָזט אַדורך צום האַנדעל, דאַן ווייסען מיר, אַז ביי עקזאַמען קען מען שטעלען, למשל אַ געוועלבער פון עפעל מיט פאָמעראַנצען, אַ פראַגע וויפיל קינדער ס'האָט געהאַט דער אַבדיקירטער שפּאַנישער קעניג אַלפאָנס, און ווען דער סוחר וועט נישט וויסען צו ענטפערען, וועט עס הייסען, אַז ער אָריענטירט זיך נישט גענוג גוט און קען נישט בעקומען קיין בעפעהיגונגס-צייגניש צו ווערען אַ סוחר.

דאַן וועט זיך אָנהויבען אַ פראַגע פון ציוואַנגס-ווירטשאַפטליכע פאַראייגנען; צוערשט פאַר יודען און קריסטען בעזונדער, דאַן וועלען זיי ווערען אַלגעמיינע און דאַן וועט זיין אַ גלייכער אָפענער וועג אַרויסצושטויסען די יודען פון האַנדעל.

דעריבער דאַרף מען פאַרכאַפּען דעם ענין באַלד פון אָנהויב, ס'איז גוט געשעהען וואָס צוזאַמען מיט דעם אָננעהמען די רעזאָלוציע פון קראָקאָווער צוזאַמענפאָהר, איז געשאַפען געוואָרען דער אויבעררַאַט פון די יודישע סוחרים און קליינהענדלער-פאַראייגנען אין פוילען, אַזאַ איינציגע רעפּרעזענטאַנץ קען זאָגען איהר אויטאָריטעט וואָרט, וועלכע קען נישט גרינגגעשעצט ווערען.

מיר זענען זיכער, אַז דעם ניי-געשאַפענעם סוחרישען אויבעררַאַט ליגט די פראַגע נאָהענט ביים האַרצען און דאָס וועט זיין דער ערשטער פרוב, אַז ער זאָל אָפּגעבען אַ ג'אמת'ן עקזאַמען פון זיין טעטיגקייטס-פעהיגקייט לטובת די יודישע סוחרים און קליינהענדלער.

י. ד.

ווי אַזוי פערטיילען די קאָמונאַלע אָפּשפּאָרונגס-קאַסע[n] דעם קרעדיט פאַר האַנדווערקער

די פאַרשטעהער פון דער האַנדווערקער-קאַמער בעקלאָגען זיך פאַר דער צווישען-מיניסטעריאַלער קאָמיסיע

אויף דער צווישען מיניסטעריאַלער קאָנפערענץ אין לאָדז, האָבען די פאָרשטעהער פון דער האַנדווערקער - קאַמער בעריהרט די פראַגען פון קרעדיטען פאַר דער מלאכה. ס'איז אַרויסגערוקט געוואָרען דער פאָרשלאָג, אַז די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“ זאָל בעשטימען די גלאָבאַלע קרעדיט-סומע אין פערשטענדיגונג מיט דער האַנדווערקער-קאַמער, אַז דאָס פונאַנדערטיילען די קרעדיטען אויף בעזונדערע קרייזען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע זאָל פאָרקומען נאָך אַ פריהערדיגער פערשטענדיגונג פון דער באַנק מיט דער האַנדווערקער-קאַמער, אַז ס'זאָל געשאַפען ווערען אַ צענטראַלע האַנדווערקער - באַנק מיט אָפּטיילונגען, וועלכע זאָל זיך פערנעהמען מיטן פונאַנדערטיילען די קרעדיטען אויף אַ ליבעראַלען אופן מיט דער בעריקזיכטיגונג פון די בעדערפענישען פון דער מלאכה.

בעגרינדענדיג די דערמאָהנטע פאָרשלאָגען האָבען די האַנדווערקער - פאָרשטעהער אָנגעוויזען, אַז די קרעדיטען, וועלכע ווערען איצט געגעבען דער מלאכה אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע בעטרעפט אַ האַלב מיליאָן זלאָטים און זענען נישט גענוגענד. לויט די לעצטע בעריכטען פון די קאָמונאַלע אָפּשפּאָרונגס - קאַסעס און די האַנדווערקער פערטיילונגס-קאָמיטעטען, ווייזט זיך אַרויס, אַז דער האַלב מיליאָן קען נישט דעקען אפילו אַ העלפט פון דעם געברויך. ס'איז אויך אָנגעוויזען געוואָרען דערויף, אַז די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“, נישט קענענדיג די אמת'ע האַנדווערקער - בעדערפענישען אין בעזונדערע געגענדען, קען נישט ראַציאָנעל אַדורכפיהרען די פערטיילונג פון די קרעדיטען.

וואָס שייך די קאָמונאַלע קאַסעס, וועלכע פערטיילען די קרעדיטען, בעטראַכטען זיי דעם ענין נאָר פון פאָרמעלען שטאַנדפונקט, אָנווענדענדיג אַ צירשמאַרק ריגאָריסטישען סיסטעם און מאַכענדיג די האַנדווערקער פערשידענע שוועריגקייטען.

די קאַלישער ק.ק.אָ. למשל, פאָדערט פון די האַנדווערקער דאָפּעלטע וועקסלען, דאָס הייסט, ווען אַ האַנדווערקער נעהמט אַ הלוואה פון 1000 זל. מוז ער איינלייגען וועקסלען אויף 2000 זל. די בזשעזשינער ק.ק.אָ. פרעגט גאָרנישט וועגען דער מיינונג פון די האַנדווערקער פערטיילונגס - קאָמיטעט מיט די קרעדיטען, וואָס זי וויל, און [...] ק.ק.אָ. נעהמט מען 6 ביז 7 פראָצענט צינזען [...] שטאָט 4. און לענטשיץ גיט די ק.ק.אָ. פון דעם הלוואות מענשען, וועלכע האָבען גאָרנישט [...] מיט האַנדווערקעריי, די פיעטריקאָווער ק.ק.אָ. בכלל זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען די האַנדווער[קער] קרעדיטען. די אָפּטיילונג פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“ אין וולאָצלאַוועק מאַכט אַזעלכע ריגקייטען ביי די האַנדווערקער-קרעדיטען, אַז [...] ק. אָ. אין קאָנין האָט ערקלערט, אַז זי וועט פון [...] זיגער אָפּטיילונג נישט אָננעהמען קיין געלד, ס'ווערט געפאָדערט, אַז די וועקסלען, וועלכע [...] אויסגעשטעלט אין קאָנין זאָלען זיין צאָהלבאַר [אין] וולאָצלאַוועק, פון וואָס האָבען די האַנדווערקער גרויסע שוועריגקייטען און אומזיסטע הוצאות.

די צווישען - מיניסטעריאַלע קאָמיסיע האָט [...] גומען אין אכט די דאָזיגע אַרגומענטען און [...] זאָגט זיי גינסטיג צו בעטראַכטען.

איינצופיהרן אַ בילדונגס-צעגנז פאַר סוחרים

האָט בעשלאָסען דער קאָנגרעס פון קריסטליכע סוחרים-פאַראייגנען אין קראָקא

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין קראָקא פאָרגעקומען אַ גרויסער אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון די קריסטליכע סוחרים-פאַראייגנען.

צווישען די וויכטיגסטע בעשלוסען פון קאָנגרעס דאַרף מען דערמאָהנען דעם איינשטימיגען בעשלוס וועגען איינפיהרען אַ בילדונגס-צעגנז פאַר סוחרים און וועגען קרעדיטען פאַרן סוחרטום.

מיר געבען איבער 2 פון די וויכטיגסטע רעזאָלוציעס: די אַלגעמיינע און וועגען דער פראַגע פון בעפעהיגונגס - בעשייניגונגען אין האַנדעל.

אין דער אַלגעמיינער רעזאָלוציע ווערט געזאָגט: „נישט קוקענדיג אויף דער פּוילישטענדיגער ערשעפּונג, וועט דאָס פּוילישע סוחרטום, פיהלענדיג די נאַציאָנאַלע פליכט, טראָגען נייע לאַסטען, וועלכע ווערען דיקטירט דורך דער רעגירונג צוליב דער נויטווענדיגקייט אויפצובויען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען פון דער מלוכה. דאָס פּוילישע סוחרטום גלויבט אַז דאָס אַדורכפיהרען די איצטיגע רעפאָרמען אין אַ שנעלען און גערעכטען אופן, וועלען אויסגלייכען די דיספּראָפּאָרציע און פערטיילען די געזעלשאַפט-ליכע הכנסה און די נייע לאַסטען, וועלכע דריקען אַראָפּ דעם אַלגעמיינעם לעבענס ניוואָ פון די בירגער, וועט געמילדערט ווערן דורך איינפיהרען הנחות פאַר אַלע, וועלכע וועלען די לאַסטען טראָגען.

דאָס פּוילישע סוחרטום גלויבט, אַז דאָס ווירט-שאַפטליכע גלייכגעוויכט, וועלכע וועט דערגרייכט ווערען אויפן וועג פון די איינגעפיהרטע ציווילע פּראָגראַם פאַראָרדענונגען ווען ערלויבען אין דער נאָהענטסטער צייט צו שאַפען בעדינגונגען, וועלכע וועלען מעגליך מאַכען דער ענטוויקלונג פון דער פּריוואַטער איניציאַטיוו, אויף וואָס די איצטיגע רעגירונג באַזירט איהר פּראָגראַם“.

וועגען בילדונגס-צעגנז פאַר סוחרים איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס: „דאָס דערהויבען פון סוחרים-פאַך ליגט אין אינטערעס פון רעגולירען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען. צו דעם צוועק מוזען צוזאַמען אַרבייטען אַלע פאַקטאָרען, וועלכע האָבען אַ ווירקונג אויף האַנדעלס-סטרוקטור אין פוילען און אין דער ערשטער רייה די ר[...] זעלבסטפערוואַלטונג און דאָס סוחרטום אַליין.

כדי צו רעגולירען דעם האַנדעל דאַרף מען [...] צייטיג שטרעבען: א) דורך בעזייטיגען אַלע [...] רונגען און פאַראָרדענונגען, וועלכע האַמעווען טעטיגקייט סיי פאַרן איינצעלנען און סיי פאַרן מערליכען האַנדעל, ווי אויך דורך בעזייטיגען פאַרצוג פון די נישט-סוחרישע דיסטריבוציע[...] מען.

ב) דורך אויסבויען די טעכנישע איינאָרדנ[ונג] בעזונדערס דורך בערזעס, האַנדעלס - האַלעס [...] נייעס א. אז. וו.

ג) דורך פערבעסערן דעם מענשען-מאַט[עריאַל] דורך אַ גוט אויסגעשטעלטען פאַך-שול-וועזען, [...] בויען די בעראַטונגס-שטעלען פון דער ווירטשאַ[פט]ליכער זעלבסטפערוואַלטונג און פאַך-פאַראייגנען דורך איינפיהרען בעפעהיגונגס - בעשייניגונגען [אין] האַנדעל מיט דער בעריקזיכטיגונג פון די ער[וואָרבענע] רעכט און בעשטימען אַנ'איבערגאַנגס-צייט [...]

צוזאַמענפאָהר פון די האַנדעלס-קאַמער[ן]

וועגען פּראָיעקט פון פינאַנץ-מיניסטעריום אין דער פראַגע פון „ריטשאַלט“

אויף דער וועכענטליכער פערזאַמלונג אין צענטראַלען קליינהענדלער פעראיין, פּאָמאַרסקאַ 15 איז איבערגעגעבען געוואָרען דאָס אין דער פערגאַנגענער וואָך איז פאָרגעקומען אין וואַרשאַ אַ זיצונג פון דער צווישען-האַנדעלס-קאַמערען-קאָמיטעט אויף וועלכע ס'איז בעטראַכט געוואָרען דער פּראָיעקט פון פינאַנץ-מיניסטעריום וועגען ריטשאַלט. די קאָמיסיע אין וועלכע ס'זענען פערטרעטען אַלע האַנדעלס-קאַמערען אין פוילען, האָט אָנגענומען אַלע אויסבעסערונגען, וועלכע דער צענטראַלער קליינהענדלער פעראיין, האָט אַרויסגערוקט אין דעם מעמאָריאַל, דאָס אַדורכקומען מיט'ן שטייער-אַמט מוז אומבעדינגט זיך באַזירען אויף ספּעציעלע פאָרשריפטען, וועלכע זאָלען געבען גענוגענדע רעכט און שוין דעם צאָהלער, אין געגענפאַל וועט דער שטייער אַמט מאַכען ווי ס'וועט איהם זיין בעקוועם און דער ריטשאַלט אַנשטאָט ברענגען פערלייכטערונגען, וועט בעשווערען, דער ריטשאַלט זאָל זיין צאָהל באַר אין 4 קוואַרטאַלען ראַטעס און דער טערמין אין וועלכען דער צאָהלער האָט רעכט צו קוועסטיאָנירען דעם ריטשאַלט זאָל פערלענגערט ווערען ביז 14 טעג.

ווייטער איז אויפגעקלערט געוואָרען, דאָס דער צענטראַלער קליינהענדלער פעראיין, האָט בעלייט אין דער פינאַנץ-קאַמער, ווי אויך אין דער האַנדעלס-קאַמער, רשימות פון די צאָהלער, וועלכע זענען בעצוואָלט געוואָרען מיט'ן הכנסה-שטייער, אויפ'ן יאָהר 1935, די רעקורסען פון די, וועלכע זענען אָנגעגעבען געוואָרען אין די רשימ[ות] די בעצוואָלטע, וועלען געניסען פון ספּ[עציעלער] אויפמערקזאַמקייט.

ווייטער איז אַרומגערעדט געוואָרען דער [דעק]רעט פון מלוכה פּרעזידענט פון 14|11 [...] וועגען לאָקאַל-שטייער. פון לאָקאַל-שטייער [...] בעפרייט ענצעלנע שטובען און [...] דער לאָקאַל-שטייער ווערט בערעכענט לויט'ן [...] טישען דירה-געלד פון פערגאַנגענעם יאָהר.

דער לאָקאַל-שטייער ווערט אויסגעמאָנ[ט] אויף 2 יאָהר פאָראויס און איז צאָהלבאַר [אין] האַלביעהריגע ראַטעס יעדען 30|4 און 31|10.

צענטראַלער יוד. האַנדווערקער-פערבאַנד אין פוילען

פאָדערט אַז די האַנדווערקער זאָלען פיהרען פאַראיינפאַכטע ביכער

צוליב דעם וואָס דאָס איינפיהרען פאַראיינפאַכטע ביכער פאַר האַנדווערקער גיט זיי די מעגליכקייט אַדורכצופיהרען אַ ראַציאָנעלע קאַלקולאַציע און אַנ'ענטשפּרעכענדע בעשטייערונג פון דעם וואַרשטאַט, האָט דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער-פערבאַנד אין פוילען ביעלאַנסקאַ 5) אויפגעפאָדערט די האַנדווערקער איינצופיהרען מיט'ן אָנהויב פון נייעם יאָהר פאַראיינפאַכטע ביכער.

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער-פערבאַנד אין פוילען דערמאָהנט נאָכאַמאָל, אַז אין הסכם מיט דער פאַראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער יום, בעטראַכט די שטייער-מאַכט זעהר גינסטיג דאָס פיהרען פאַראיינפאַכטע ביכער, דאָס נישט אָנגענומען די ביכער כען פאָרקומען נאָר צוליב'ן נישט-עהרליכען פיהרען די ביכער, קיין פאָרמעלע פעהלערען ווערען נישט גענומען אין אַכט.

פאַראיינפאַכטע ביכער קען מען בעקומען [אין] די האַנדווערקער-קאַמערען, וועלכע בעשטעט[יגען] די דאָזיגע ביכער פאַר אַנ'אָפּצאָהל פון 2 זל[אָט] דאָס בעשטעטיגען די ביכער אין שטייער[-אַמט] קאָסט 5 זל. 50 גר.

די ביכער דאַרפען בעשטעטיגט ווערען [...] 1 יאַנואַר 1936.

איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור אַ רייה סוחרי[ם]

פון צווייטער קאַטעגאָריע

וועלכע פיהרען נישט קיין האַנדעלס-ביכער

די שטייער-אַמטען אין וואַרשאַ און אין אַנדערע שטעט האָבען איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור אַ גאַנצע רייה סוחרים, וועלכע פיהרען נישט קיין האַנדעלס-ביכער, הגם לויט דעם האַנדעלס-קאָדעקס און שטראָף קאָדעקס זענען זיי מחויב צו פיהרען ביכער.

דאָס זענען אַלץ סוחרים פון הורט-האַנדעל, וועלכע האָבען פּאַטענטען פון צווייטער קאַטעגאָריע און זייער אומזאַץ איז דורכ'ן שטייער-אַמט געשאַצט געוואָרען אויף העכער פון 100 טויזענד זלאָטעס.

מ'דאַרף וויסען, אַז אויפ'ן גרונד פון די עקזיסטירענדע געזעצען, שטייער-אָרדינאַציע און שטראָף-קאָדעקס, האָט די שטייער-מאַכט דאָס רעכט צו פאָדערען פון סוחרים מיט פּאַטענטען פון צווייטער קאַטעגאָריע מיט אומזאַצען פון איבער 100 טויזענד זלאָטיס, אַז זיי זאָלען צושטעלען [...] אַמט די האַנדעלס-ביכער, אויב זיי ענטפערען [...] זיי פיהרען נישט קיין ביכער, האָט דער שטייער-אַמט ווייטער דאָס רעכט צו פאַרפיהרען אַ קרימי[נ]עלען פּראָצעס און עס דראָהט אַ שטראָף ביז 6 חדשים.